

Ἡ ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΕΥΤΑΞΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ
ΛΕΒΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ ΣΤΕΛΙΟΣ
ΨΑΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

«Στήχετε καὶ κρατεῖτε, τὰς παρα-
δόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου
εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν» (Θεσσαλονικεῖς
Β', ἐπιστολῆς Κεφ. Β', στίχος 15.)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΑΙ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΜΕΡΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΑΤΟΡΙΔΗΣ

ΟΔΟΣ ΒΛΑΧΑΒΑ ΑΡΙΘ. 4
ΑΘΗΝΑΙ

ΠΕΡΙ ΑΓΡΥΠΝΙΩΝ

«... Ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε...» (Μάρκ. ΙΓ'. 35)

Ὁραιότατον καὶ κατανυκτικώτατον καθεστὼς τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἀποτελοῦσιν αἱ καλούμεναι : **αγρυπνίαι**, ἥτοι ἡ ἐν ὁλονυκτίῳ δεήσει καὶ προσευχῇ τέλεισι τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τοῦ Ἑσπερινοῦ, τῆς Λιτῆς, τοῦ Ὁρθρου καὶ τῆς Λειτουργίας.

Αἱ **αγρυπνίαι** σήμερον περιωρίσθησαν εἰς τὰς ἱερὰς ἰδίως καὶ εὐαγεῖς Μονάς, ἐν ταῖς ὁποίαις τελοῦνται μετ' ἀπαρμύλλον μεγαλοπρεπείας καὶ κατανύξεως, ἰδίως ἐν Ἀγίῳ Ὁρει, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἰδιαιτέρας Τυπικῆς διατάξεως. Τοῦτο ὅμως οὐδόλως ἐμποδίζει τοὺς εὐσεβεῖς καὶ τὰ ἀρχαῖα κρατοῦντας χριστιανοὺς νὰ τελῶσι καὶ ἐν πόλεσιν ἐκάστοτε **αγρυπνίας**, ὅπως ἐν μέσαις ἀκόμη Ἀθήναις, μεθ' ὅλην τὴν ἄλλοτε, ἰσωςδὲ καὶ νῦν (ἀγνοῶ τοῦτο) ἀπαγόρευσιν αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἀνωτατῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς. Καὶ οἱ παρακολουθοῦντες τὰς **αγρυπνίας** ταύτας γνωρίζουσι μετὰ πόσης ἰδιαιτέρας χαρᾶς καὶ ἱερᾶς εὐφροσύνης οἱ χριστιανοὶ συρρέουσιν εἰς αὐτάς καὶ **αγρυ-**

πνοῦσι πρὸς ἀνακούφισιν ἀπὸ τῆς καθ' ἡμέραν πάλης, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἀηδίας καὶ τῆς ἀγανακτήσεως κατὰ τῆς ἐν τοῖς τελευταίοις

ἰδίως χρόνοις ἐκδηλωθείσης ἀσεβείας καὶ ἀθεΐας, ἥτις πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον ἐννοεῖ νὰ μέμφηται καὶ νὰ ἐμπαίξῃ!

Τίς παλαιὸς Ἀθηναῖος δὲν ἐνθυμεῖται τὰς ἱστορικὰς ἐκείνας **αγρυπνίας**, αἵτινες ἐτελοῦντο ἐν τῷ παρὰ τὸν Παλαιὸν στρατῶνα ναῖσκῳ τοῦ Ἁγίου Ἐλισσαίου, κατὰ τὰς ὁποίας ὡς δεξιὸς ἱεροψάλτης ἔψαλλεν ὁ ἀείμνηστος καὶ ἀληθινὸς διηγηματογράφος Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης, ἔχων πάντοτε ἀριστερόν τὸν ἕτερον εὐσεβῆ καὶ διηγηματογράφον, Ἀλέξανδρον καὶ αὐτόν, τὸν ἐν τῷ οἴκῳ του ἤδη ἀληθῶς μονάζοντα Μωραϊτίδην; Αἱ **αγρυπνίαι** ἐκείναι, μετὰ τὴν εὐσεβῆ ἐπιβλητικότητα τοῦ μέλους

Τῇ προσεχεῖ Παρασκευῇ (17 Μαρτίου) ἀνάμνησις τελεῖται τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου τῆς ὑπὲρ λόγον καὶ πάσαν ἐλπίδα δωρηθείσης βοηθείας παρὰ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τῶν πρεσβεϊῶν τῆς ἀσπύρουσιν αὐτὸν τεκούσης Παναγίας καὶ Λεοποίνης ἡμῶν Μαρίας κατὰ τῶν διὰ γῆς τε καὶ θαλάσσης κυκλωσάντων τὴν Βασιλίδαν πόλιν ἀδελῶν Σαρακηνῶν.

τῶν δισκούρων Παπαδιαμάντη καὶ Μωραϊτίδου, ἦσαν ἀληθῶς μία ὅασις, ἐν τῷ μέσῳ ἧς κανονικῆς ἐρήμῳ, ἦν καθ' ἡμέραν διατρέχουσιν οἱ ἀληθεῖς χριστιανοί, εἰς ταύτας ἀνευρίσκοντες τὴν ψυχικὴν

αὐτῶν ἀνάπαυσιν καὶ γαλήνην. Αἱ ἀγρυπνίαι δὲν εἶναι τι νεώτερον—ὡς τινες νομίζουσιν—μοναχικὸν κατασκευάσμα. Ὁχι! ἔχουσι τὴν ἀρχὴν τῶν ἀπὸ αὐτῶν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων. Τὸ ἐν μεσαζούσῃ νυκτὶ προσεύχεσθαι παρεδόθη ἡμῖν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ Σίλα: «*Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνον τὸν Θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι*». (Πράξ. (Αποστ. Κεφ. ιστ'. 25). Ἀλλὰ καὶ ὁ θεῖος ψαλμογράφος ὑπηγόρευεν ἡμῖν τοῦτο, τύπον ἑαυτὸν παρασχών: «*Μεσονύκτιον ἐξηγειρόμην τοῦ ἐξομολογεῖσθαι ἐπὶ τὰ κτήματα τῆς δικαιοσύνης σου*» (ψαλμ. 118). Καὶ δι' αὐτὸ ἐστὶ τὸ πρὸ τῆς ἀνατολῆς ἐξεγειρομένους τοῦ ὕπνου, «*ἐξομολογήσεις τε καὶ ἱκεσίας προσφέρειν τῷ Κυρίῳ*», ὁ αὐτὸς Δαυὶδ ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπογραμμὸν, εἰπών: «*Προέφθασαν οἱ ὀφθαλμοί μου πρὸς ὄρθρον τοῦ μελετᾶν τὰ λόγια σου*», (αὐτόθι). Ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν ἀκόμη τῶν Μωσαϊκῶν βιβλίων μανθάνομεν τὰς ὥρας τοῦ νυκθιμέρου, καθ' ἃς τῶν θυσιῶν ἄλλαι μὲν πρὸς ἐσπέραν, ἄλλαι ἐπινύκτιοι καὶ ἄλλαι κατὰ τὸν ὄρθρον προσήγοντο. (Ἐξόδου ΚΘ', 39. Λεῖτ. ΚΔ', 4). Ὁ ἱερός Ἀμβρόσιος ἐν τῷ «*Περὶ παρθενίας*» λέγει: «*Ἐν ᾧδαῖς καὶ ὕμνοις θείοις διαγενέσθαι ὁλοσχερῇ τὴν νύκτα...*». Ἀλλὰ καὶ τόσοι ἄλλοι ἐκ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ Ἐπιφάνιος, ὁ Χρυσόστομος, ὁ Ἱερώνυμος, Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ὁ Κυπριανὸς κλπ., ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ ἐν νυκτὶ προσεύχεσθαι ὡς περὶ παραδόσεως ἀπὸ αὐτῶν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων παραδοθείσης ἡμῖν.

Παράδοσις λοιπὸν ἱερὰ καὶ σεπτὴ εἶναι καὶ αἱ ὁλονύκτιοι ἀγρυπνίαι, τὴν ὁποίαν πρὸς ταῖς ἄλλαις, οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουσι νὰ διατηρῶσιν ὅσον εἶναι δυνατόν καὶ νὰ σέβωνται ἁείποτε. Ἄλλως, αὐτὸς ὁ τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος γράφων πρὸς Θεσσαλονικεῖς λέγει: «*Στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγον, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν*». (Πρὸς Θεσσαλ. Β', 15). Δὲν εἶναι δὲ ἄγνωστον τοῖς παροικοῦσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι κατὰ τὸ Πατερικὸν ἀξίωμα πρὸς τοῖς γραπτοῖς νόμοις «*Ἡ παράδοσις ὡς ἄγραφος νόμος ἰσχύει*».

Κ. Α. ΓΑΧΟΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΥΠΟ Ν. Α. ΛΕΒΙΔΗ

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟΛΜΗΘΕΝΤΑ ΕΚ ΘΕΜΕΛΙΩΝ ΠΑΝΤΑ ΑΚΥΡΑ

ΜΗ ΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΤΕΑ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΤΗ ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑ ΜΑΪΟΝ 1920

Ἀλλὰ μήπως αὐτὸ τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως δὲν ἐπιτάσσει τὴν ἐνότητα; «Πιστεύω... εἰς *μίαν*, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν». Διότι *μία* εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἰησοῦς, καὶ *μία* ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν.

Ἀναγνωρίσασθ ἄρα ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, *ἔθνηεν δρους τηρητέους*, ἐξ αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας πηγάζοντας,

τὴν ἀπαρασάλευτον δὲ τήρησιν τῶν δρων τούτων *ρητῶς συνωμολόγησε καὶ παρεδέχθη* τό τε Ἑλληνικὸν Κράτος καὶ ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τούτοις νόμος ἐψηφίσθη, οὗτινος νῦν διὰ Βασ Διατάγματος θεμελιώδεις ὅροι ἀκυροῦνται, ἐνῶ, καθ' ἡμᾶς τοῦλάχιστον, οὐδὲ διὰ *Νόμου* ἐστὶ δυνατόν ταῦτα νὰ τολμηθῶσιν, ἐφ' ὅσον φόβος ὑφίσταται ἀποδοκιμασίας αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἥς τοιοῦτοτρόπως αἱ ἀποφάσεις καὶ ἡ διὰ τὸ αὐτοκέφαλον συγκατάθεσις ἀναιροῦνται, ἐφ' ὅσον φόβος ὑφίσταται κλονισμοῦ καὶ πτώσεως τῆς ὁρθοκτικῆς ἐνότητος, τῆς ἐκ τε ἐθνικῶν λόγων καὶ δογματικῶν ἀναποτρέπτως ἐπιβαλλομένης.

Συγκρότησις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ἐξ Ἱεραρχῶν, ὑπαγομένων ἐν τῇ κλίματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διορισμὸς Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἄλλου, ἀντὶ τοῦ νομίμως ὑπάρχοντος, πρὶν ἢ δὲ οὗτος θεωρηθῇ νομίμως ἀπολυτέος καὶ νομίμως ἀπολυθῇ, ἀντικατάστασις τῶν Συνοδικῶν ὑπ' ἄλλων κατὰ προδηλοτάτην ἀθέτησιν τῆς ἀρχῆς περὶ τῶν πρεσβείων τῆς χειροτονίας, ταῦτα πάντα, παρὰ τὸν Καταστατικὸν νόμον περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος γενόμενα, ἀντικρὺς δὲ ἀντίθετα πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Τόμου θεσπισθέντα, ἰδοὺ τολμήματα, ἅτινα ὡς ἀποτρόπαια ἔχει ἡ-δὴ ἡ ἐθνικὴ συνειδήσις.

Σημειωτέον δὲ καλῶς, ὅτι, ἂν ἡ ἀνωτέρω ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος τῆς 16 Ἰουνίου 1850 ἔτους ἐποιήσῃτο ἑναρξιν ἀποδοχῆς τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας τοῦτο ἐγένετο διότι αὐτὴ αὕτη ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἐπεζήτησε τὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος ἀποκατάστασιν, ὡς ρητῶς διαλαμβάνει ἡ ἐν τῇ ἀνωτέρω Συνόδῳ εἰσῆγησις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατράρχου.

Συνήδρευαν δὲ ἐν τῇ ἐν λόγῳ Συνόδῳ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πέντε πρόων Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι, ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, Μητροπολίται τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ ἄλλοθεν ἐν ὅλῳ τρεῖς καὶ δέκα, ἦτοι ὁμοῦ Ἱεράρχαι εἴκοσι: «προκαίμενων δὲ τῶν ἱερῶν καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων καὶ τῶν ἁγίων καὶ πανσέπτων εἰκόνων τῆς Πανογίας Τριάδος καὶ τῆς Θεομήτορος, λαμπάδων τε ἀνημμένων, ἐψάλη ἱερὰ δοξολογία μετὰ τῆς ἐπικλήσεως τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος».

Εὐθὺς μετὰ τοῦτο ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνέγνω ἔγγραφον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἐξαιτουμένης, ἐν ὀνόματι τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ἑλλάδος Κλήρου, τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ἐν Ἑλλάδδ Ἐκκλησίας. Τὸ ἐν λόγῳ ἔγγραφον, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, εἶναι τῆς 30 Μαΐου τοῦ 1850 ἔτους, ρηταῖς δὲ λέξεσιν ἐν αὐτῷ διαβεβαιοῦνται ἡ ἀδιάσπαστος ἐνότης τῆς πίστεως: «*εἶνα οὕτω διατηρῆται ἀλώβητος ἡ τῆς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἐνότης*».

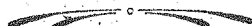
Εἶτα ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνέγνω καὶ ἔγγραφον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω χρονολογίας ἐν ᾧ μνησθὲν πάλιν γίνεται τῆς ἐνότητος καὶ: «τῆς ἀδιασπαστοῦ πνευματικῆς ἐνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Καθολικῆς Ὀρθόδοξου... ἵνα οὕτω διατηρηθῇ ὁ πνευματικὸς *Σύνδεσμος*, δι' οὗ κρατυνομένη ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἔσται, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας».

Τοιοῦτοτρόπως, κατὰ τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει

Ἡ Ἐκτὸς πρώτη Οἰκουμένη Σύνδος συνεκροτήθη ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας.

Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ συνεκροτήθη καὶ ἡ Ζ' Οἰκουμένη Σύνοδος ἣτις ἀντεστήλωσε τὰς Ἁγίας
Εἰκόνας, ἀναθεματίσασα τοὺς μὴ προσκυνοῦντας Αὐτάς. Ἡ Σύνοδος
αὕτη ἐστὶ καὶ ἡ σφαγὴ πασῶν τῶν Συνόδων.

αίευσαν εἰς τὸν τύπον Ἰδιῶς δὲ ἐπειδὴ οἱ ἀσεβήσαντες πρὸς τὸ πατριὸν Ἡμερολόγιον πρόεβαλον τὴν ἐπιστήμην ὡς δὴθεν ὀχυρωμάτων, ἐπὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἀκριβῶς μέρους προεάλεσαν τὸν Μητροπολίτην κ. Χρυσόστομον καὶ τοὺς συνεργάτας του νὰ ἀπαντήσωσιν, ἀλλ' οὐκ ἦν φωνὴ σὺδὲ ἀκρόασις! Αὕτῃ βλέπεται εἶνε ἡ τακτικὴ τῆς βίας καὶ τῆς αὐθιγείας, ἡ ἀναξία εἰς ποιμένας λαοῦ, οἷος ὁ τὸσον φανατικὸς ἐν τῇ θρησκείᾳ του, ὅσον καὶ φιλελεύθερος Ἑλληνικὸς λαός. Καὶ τὸ χεῖριστον, ὅτι δὲν ἠρέεσθον εἰς τὴν βιαιάν καὶ αὐθαίρετον, συνεπῶς δὲ καὶ ἀλείπτει Ἀκυρον ταύτην πράξιν των, ἀλλ' ἠθέλησαν καὶ τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν νὰ μεταχειρισθῶσιν ὡς μέσον βιαιᾶς ἐπιβολῆς τῆς ἀσεβοῦς πράξεώς των. Καὶ τοῦτο, ἐν ᾧ λέγουσιν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ δόγματος, Ὡσὼν δηλ. νὰ εἶχον τὸ σθένος καὶ αὐτὰ τὰ δόγματα νὰ ἀλλάξωσιν, ἢ ὡς νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα αὐτοβούλως καὶ αὐθεραίτως νὰ μεταβάλωσι καὶ τὰς ἱεράς παραδόσεις καὶ τὰ ἥθη, ἃ οἱ Πατέρες ἡμῶν ἔθεντο.

Ἄλλ' ἐδὼν ὁ Χρυσόστομος Παπαδόπουλος καὶ οἱ συνεργοὶ αὐτοῦ νομίζουσιν, ὅτι ὄντως ἀποτελοῦσι τὴν διοικοῦσαν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος συνεπῶς δέ, ὅτι δύνανται νὰ ἐπιβάλωσι τὰς ἀποφάσεις των ἐπὶ τῶν χριστιανῶν, διατὶ δὲν μεταχειρίζονται τὰ μέσα ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἔχει ἡ Ἐκκλησία, διατὶ δὲν ἔχουσι τὸ θάρρος νὰ ἐπιβάλωσι λεγὼν ποινὰς ἐκκλησιαστικάς, καθαιρῶντας αἰφνης τοὺς παρακούντας ἱερεῖς καὶ ἐξωκκλησιάζοντες ἢ ἀφορίζοντες τοὺς ἐμμένοντας εἰς τὰ πατρία πιστούς, ἀλλὰ μεταχειρίζονται τὸν **δυποκόπανον τοῦ χωροφύλακος** καὶ προκαλοῦσι ζητεῖς, καὶ μίση καὶ αἵματοχυσίας καὶ **θανάτους** ἀκόμη! Τὴν ἀπάντησιν τὴν δίδω ἐγὼ, διὰ τὰ εἶπω, ὅτι ἡ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησία ἐξέπεσεν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς περιοπῆς αὐτῆς καὶ ἐγένετο **θεραπευτὴς τῆς βίας**, ἐφ' ἧς μόνον οἱ γυμνοὶ κύρους καὶ βάσεως ἡθικῆς εἰθισται νὰ στηρίζονται.

— **Φέρουσιν ὁμῶς μερικὰ ἐπιχειρήματα διὰ νὰ δικαιολογήσωσι τὴν πράξιν των.**

— **Μάλιστα.** Καὶ ὡς κυριώτερον προβάλλουσι τὸ ἑξῆς: Λέγουσι πλανῶντες καὶ πλανώμενοι ὅτι ἀφ' οἷς ἡ Πολιτεία ἤλλαξε τὸ Ἡμερολόγιον δὲν ἦτο δυνατόν ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐφορτάζῃ τὴν πρώτην τοῦ νέου ἔτους πρὸ τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Καὶ λέγουσι τοῦτο μετὰ τόσῃ σοβαρότητος, μεθ' ὅσης οὔτε κἀν περὶ τοῦ νομίμου τῆς ἐκλογῆς των δὲν θὰ ὤμίλουν!

Καὶ διὰ νὰ ἀπογυμνωθῶσιν καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου, ἀρκεῖ νὰ σὰς εἶπω ὅτι ἡ πρώτη τοῦ ἔτους οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὸ Ἐορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προηγηθῇ τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων δὲν εἶνε ἡ πρωτοχρονιά, ἀλλ' ἡ **ἐορτὴ τῆς Περιτομῆς τοῦ Κυρίου** ἣτις ἐορτάζεται τὴν πρώτην Ἰανουαρίου.

Ἡ Πολιτεία ἠδύνατο νὰ ἐορτάζῃ τὴν κοσμικὴν ἐορτὴν τῆς πρωτοχρονιάς μὲ τὸ ὑπ' αὐτῆς γενόμενον δεκτὸν Ἡμερολόγιον, ὅπως καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, ὡς πρώτην τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους ἐορτάζει τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου ἣτις εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκου, χωρὶς νὰ περιμένῃ νὰ ἐορτασθῇ πρῶτον ἡ ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Καίτοι δὲ μόνος ἐμπορικὸς λόγος οὐχὶ δέ τις ἄλλος καὶ δὴ ἐπιστημονικὸς ἐπέβαλεν εἰς τὴν Πολιτείαν τὴν ἀλλαγὴν τοῦ Ἡμερολογίου, ἐν τούτοις ἡ Πολιτεία ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ἐορτάζῃ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους συμφώνως πρὸς **ἐκεῖνο**, ἡ δὲ Ἐκκλησία νὰ ἐορτάζῃ τὴν ἐορτὴν τῆς Περιτομῆς καὶ τὴν τοῦ Ἁγίου Βασίλειου τὴν καθιερουμένην ἡμέραν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, (τὸ ὅποιον λέγουσιν ὅτι ἀκολουθοῦσιν), ἐν ᾧ ἔχει ἰδίαν πρωτοχρονίαν τὴν πρώτην

Σεπτεμβρίου, ἐορτάζει συγχρόνως καὶ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου ὡς ἀρχὴν τοῦ πολιτικοῦ ἔτους.

Αὐτὰ λέγει ἡ κοινὴ λογικὴ καὶ ἡ σύνεσις, ἣτις δυστυχῶς καὶ πρὸς μεγαλὴν ὀλίφην τοῦ εὐσεβοῦς Χριστιανικοῦ λαοῦ ἀπέλιπε τὴν διοικοῦσαν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἣτις ἐκ μόνον **καλογηρικοῦ πεισματος** ἐννοεῖ διὰ τῆς βίας νὰ ἐπιβληθῇ.

Ἄς προσέξῃ ὁμῶς πολὺ διότι τὸ ποτήριον ὑπερεπληρώθη καὶ ἂς λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ἐλαφρότερον τὸ ὅποιον ὁ Χριστιανικὸς λαὸς ἔχει νὰ κάμῃ εἶνε νὰ τοὺς ἀποκηρύξῃ ὡς προκαλοῦντας διαίρεσιν καὶ σχίσμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Καὶ ὅπως γνωρίζεται σχηματικοὶ δὲν λογίζονται οἱ ἐμμένοντες εἰς τὸν ὅρον τῆς Πίστεως αὐτῶν, τὸν ὅποιον, γεννηθέντες καὶ βαπτισθέντες ὀρθόδοξοι ὤμοσαν ὅτι θὰ διαφυλάξωσιν ὅπως καὶ διαφυλάττωσιν, ἀλλ' ἐκεῖνοι, οἵτινες περιφρονοῦσι καὶ καταπατοῦσι τοὺς νόμους καὶ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας.

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΘΟΛΟΥ ΚΑΙ Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

Ἡ θρησκεία κατὰ βάθος καὶ κατ' οὐσίαν εἶναι ἐκδήλωσις τῆς ὑψίστης πνευματικῆς ὁρμῆς τῆς ἐκ τοῦ βίου τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως προερχομένης ὁρμῆς καὶ ἐλξεως πνευματικῆς πρὸς τὴν ἀπόλυτον ἀρχὴν τῶν ὄντων πάντων, τὴν οὐσίαν τῶν οὐσιῶν. Τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς τοῦ ἀνθρώπου πνευματικῆς συναφείας καὶ οἰκιστητος ἡσθάνθησαν καὶ ὁμολόγησαν πᾶσαι αἱ ἀνθρώπιναι μεγαλοφυΐαι. Ὁ Ὁμηρὸς ἐν στίχῳ (Ὀδύσσεια 5.49), οὗ ὁ περίφημος θεολόγος Μελάγχθων ἐθέρω ὡς τὸν ὠραιότατον τῆς ὄλης Ὀμηρικῆς ποιήσεως, ἐφώνησε: «Πάντα δὲ Διὸς κεκρήμεθα πάντες». Ὁ μέγας Πίνδαρος εἶπε (Ὀλυμπιάδα) «ἐκ Θεοῦ δ' ἀνὴρ σοφῆς ἀνθεὶ προσίδεσθαι». Ὁ Σοφοκλῆς ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῶν ἡθικῶν νόμων νοήσας τὴν ὑπαρξίν Θεοῦ ἐκράυγασεν ὅτι οἱ ἡθικοὶ νόμοι οἱ δ' οὐρανία αἰθέρα τεκνωθέντες ἀποκαλύπτωσι τὸν αἰώνιον θεόν «μέγας ἐν τούτοις θεὸς οὐδὲ γηράσκει». Λέγει δὲ καὶ ὁ Πλούταρχος (ὥρ. Κολύτ. λαΐ 4). Εὐροῖς ἂν ἐπιὼν καὶ πόλεις ἀτειχίστους, ἀγραμμάτους ἀβασιλεύτους, ἀπείρους ἀρχηγμάτων, νομίσματος μὴ δεομένας, ἀπείρους θεάτρων καὶ γυμνασίων ἀνιέρου δὲ πόλεως καὶ ἀθέου, μὴ χρωμένους εὐχαῖς μηδὲ ἄρκους μηδὲ θυσιᾶς ἐπ' ἀγαθοῖς μεδ' ἀποτροπαῖς καπνῶν, οὐδεὶς ἐστὶν οὐδ' ἔσται γεγωνὸς θεατῆς ἀλλὰ πόλεις ἂν μοι δοκεῖ μᾶλλον ἐδάφους χωρεῖς, ἡ πολιτεία τῆς περὶ Θεοῦ δόξης ὑφαίρεθείσης παντάπασιν, συνστασιν λυβείνῃ ἢ λαβούσῃ τηρήσαι».

Ὁ δὲ μέγας ποιητὴς καὶ φιλόσοφος Χέρδερ ἀνακράζει ἐνθουσιωδῶς «Οὐχὶ δὲν κατέλυτες σεαυτὸν ἀμάρτυρα εἰς τὰ πλάσματά σου, ὦ αἰωνία πηγὴ πάσης ζωῆς, πασῶν τῶν οὐσιῶν. Ἡ θρησκεία εἶναι ἡ ὑψίστη ἐκδήλωσις τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας, τῆς θεϊότητος καὶ εὐγενέστατον ἄνθος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Ἀλλὰ πᾶσα αὕτη ἡ φυσικὴ, οὕτως εἰπεῖν, θεογνωσία ἦν ἀπλῶς προπαρασκευὴ τὴν υπερφυσικὴν ἐν τῇ χριστιανικῇ πίστει ἀποκαλυφθεῖσαν θεογνωσίαν, ἥς τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ διδάγματα ἀποτελοῦσι τὴν αἰωνίαν καὶ ἀπόλυτον θρησκείαν τοῦ νοεῖν τὸν Θεὸν καὶ κατὰ Θεὸν πολιτεῦσθαι καὶ εἶναι τέλειον κατὰ τὴν τελειότητα τὴν θεῖαν «Γίνεσθε τέλειοι, ὡς ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν οὐρανοῖς».

Π. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ

Πρακτικά: «ἔδοξε τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Συνόδῳ ἵνα τὰς τὸ Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος Κράτος, τὸ γε νῦν ἔχον, ἀπαρτιζούσας Μητροπόλεις, Ἀρχιεπισκοπὰς καὶ Ἐπισκοπὰς, ἐξηρτημέναις τέως τοῦ Ἀγιοτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπολύσῃ τοῦ λοιποῦ τῆς τοιαύτης ἐξαρτήσεως, καὶ ἀποδείξῃ κανονικῶς ἐφ' ὅροις τισὶ δικαιοτάτοις καὶ ἀναγκαιοτάτοις Ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον».

* *

Τὸ αὐτοκέφαλον ἄρα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας νοεῖται ἐφ' ὅροις τισὶ δικαιοτάτοις καὶ ἀναγκαιοτάτοις, πρῶτος δὲ τῶν ὅρων τούτων ἐστὶ: «Σύνοδος διαρκής, συνισταμένη ἐξ ἀρχιερέων, προσκαλουμένων ἀλληλοδιαδόχως, κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς χειροτονίας, πρὸς τὸν ἔχοντα τὸν κατὰ κειρὸν Μητροπολίτην Ἀθηνῶν». Τὸν ὅρον ἀπεδέχθη τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος διὰ τοῦ ἄρθρου Γ' τοῦ ὑπὸ στοιχ. ΣΑ' νόμου καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 9 Ἰουλίου 1852 ἔτους, λέγοντος: «καὶ πρὸς τὸν μὲν (τῆς Συνόδου) ὑπάρχει διαρκῶς ὁ κατὰ κειρὸν ἐν τῇ προτενοῦσῃ τοῦ Βασιλείου ἀρχιερατεῶν Μητροπολίτης οἱ δὲ συνέδροι καλοῦνται ἀλληλοδιαδόχως παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν τάξιν τῶν πρεσβείων τῆς ἀρχιερωσύνης κλπ.»

Τῇ 24 Ἰουνίου τοῦ ἔτους ἐκεῖνου (1850) συνήλθεν αὐθις ἡ Ἀγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἐν τῷ μεγάλῳ Συνοδικῷ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Κωνσταντίνος Τυπάλδος ἀνέγνω τὸν σχεδιασθέντα συνοδικὸν Τόμον περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐν ἧ ὁ ὁμοῦς παρεδέξατο καὶ ἐνέκρινε.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ Γ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

ΥΠΟ ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΖΙΓΑΒΗΝΟΥ

ΚΕΦ. Θ'.

17. Καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπε· Διδάσκαλε, ἡνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἁλαλόν· καὶ σπουδάζων αὐτὸν καταλάβῃ ρήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὁδόντας αὐτοῦ καὶ ξηραίνεται.

Ἁλαλὸν εἶπε τὸ πνεῦμα, ὃς ἐπέχων τὴν καλὴν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Οὐ μόνον δὲ ταύτην, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀσθεὴν αὐτοῦ, καθὼς ἐξῆς δηλωθήσεται. Τὸ μὲν οὖν, ῥήσσει, ἀντί του, καταβάλλει εἰς γῆν· τὸ δέ, ξηραίνεται, ἀντί του, ἀναισθητεῖ.

Ματθαῖος δὲ φησὶν ἐν τῷ τριακοστῷ πέμπτῳ κεφαλαίῳ, εἰπεῖν αὐτόν· Κύριε, ἐλέησον μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει. (α) Εἰκὸς δέ, καὶ τοῦτο κακεῖνο εἰπεῖν αὐτόν.

18. Καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἔχουσιν.

19. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· Ὡς γενεὰ ἄπιστος, ὥς ποτε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ὥς ποτε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρὸς με.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ κεφαλαίῳ περὶ τούτων ἐσαφηνίσθη.

20. Καὶ ἡνεγκεν αὐτὸν πρὸς αὐτόν καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθὺς τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.

(α) Ματθ. ΙΖ', 15.

Συνεχώρησε ταῦτα παθεῖν αὐτόν, ἵνα ἴδωσιν οἱ παρόντες, οἷας ἐπιρθείας ἀπαλλάττεσθαι μέλλει, καὶ ἵνα γνοῦς ὁ πατήρ, ὅτι θορυβεῖται τὸ δαιμόνιον, ἰδὼν τὸν Χριστόν, εἰς πίστιν τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἐναχθῇ.

21. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἔστιν, ὥς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Πατιδύθεν.

22. Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦα ἔβαλε, καὶ εἰς ὁδοὺς ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν.

Ἐπηρώτησεν, ἵνα ἀποκριθέντος ἐκείνου, γνοῖεν οἱ ἀκούοντες, ὅτι πάλαι ἂν ἀπόλεσε τοῦτον, εἰ μὴ θεόθεν ἀνέχαιτο.

Ἀλλ' εἶτε δύνασαι βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.

Ὅσας, πῶς οὗτο εἶχε πίστιν ἀδίστακτον.

23. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τὸ, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι· πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.

Τῇ πίστει αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἀνέθηκε· τοῦτο μὲν, προτρέπομενος αὐτόν εἰς πίστιν, τοῦτο δέ, μετριοφρονῶν αὐτός.

24. Καὶ εὐθὺς κράξας ὁ πατήρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρύων ἔλεγε· Πιστεύω. Κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

Τῇ μέχρι νῦν.

25. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπέτιμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ.

Ταχέως ἀπήλασε τὸ δαιμόνιον, ἵνα μὴ ὑπὸ πλείονων κροτηθῇ.

25. Λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἁλαλὸν καὶ κωφόν, ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω· ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ.

Ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω, ὃν εἶδας.

25. Καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.

Τοῦτο εἶπε, προειδώς, ὅτι καὶ αὐθις ἐμελλεν ἀξίως ἐπιπηδῆσαι αὐτῷ, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ. Κωλύει οὖν αὐτό, ἵνα μὴ δόξῃ, ὅτι οὐκ ἀπηλάθη πρότερον.

26. Καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθε καὶ ἐγένετο ὥσει νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν, ὅτι ἀπέθανεν.

27. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατῆρας αὐτόν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν καὶ ἀνέστη.

Ἐκραξε σημαῖνον, ὅτι βιαίως ἀπελαύνεται.

28. Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν· Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

Τό, ὅτι, ἀντί του, διὰ τί; οὕτω γὰρ εἶπεν ὁ Ματθαῖος· ἡ τό, ἐπηρώτων αὐτόν, ἀντί του, ἔλεγον αὐτῷ. Πολλοὶ γὰρ τοιαῦται καταχρήσεις παρὰ τῷ Μάρκῳ. Ἐζητᾷ δὲ καὶ περὶ ταύτης τῆς ἐρωτήσεως ἐν τῷ δηλωθέντι κεφαλαίῳ.

29. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Ἐν οὐδενὶ ἐτέρῳ τρόπῳ. Ἐκεῖ δὲ καὶ περὶ τούτου διεληπται.

30. Καὶ ἐκείθεν ἐξελθόντες, παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ οὕτε ἤθελεν, ἵνα τις γνῷ.

Διὰ τί οὐκ ἤθελε; δηλοῖ τὸ ἐπαγόμενον· ἵνα μηδεὶς ἕτερος μάθῃ, περὶ ὧν τότε διελέγετο.

31. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίεται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

—Γράφεται ἐν τῷ Παραδείσῳ τῶν Πατέρων περὶ τοῦ Ὁσίου Ἡλίου ὅτι εἶπε τοῦτο τὸ ἀξιωματικόν ἀπόφθεγμα. (Ἐγὼ τρία πράγματα φοβοῦμαι· α') διὰ τὴν μέλλει ἡ ψυχὴ μου ἐξελεῖν ἀπὸ τοῦ σώματος, β') διὰ τὴν μέλλω τῷ Θεῷ ἀπαντῆσαι, καὶ γ') διὰ τὴν μέλλει ἡ ἀπόφασις ἐξελεῖν κατ' ἐμοῦ).

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΠΑΤΡΙΟΝ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

(ΚΑΤΑ ΤΟ ΙΟΥΛΙΑΝΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ)

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ.—*Μνήμη τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν καὶ Ὁμολογητοῦ Θεοφάνους τοῦ Σιγριανοῦ, τοῦ κειμένου ἐν τῷ μεγάλῳ ἀγρῷ. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Μνήμη τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου, Πάπα Ρώμης τοῦ Διαλόγου. Τὸν Βίον παραλείπομεν.*

Οὗτος ὁ ὅσιος Πατὴρ ἡμῶν ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους Λέωντος Ἰσαύρου τοῦ εἰκονομάχου ἐν ἔτει 735 υἱὸς Ἰσαὰκ καὶ Θεοδότῃς. Ὅταν δὲ ἀπέθανεν ὁ πατὴρ του, ἔλαβε γυ-

ναῖκα διὰ γάμου χωρὶς νὰ θέλῃ, ἀναγκασθεὶς ἀπὸ τὴν μητέρα του, συνέζησε δὲ μὲ τὴν γυναῖκα του χρόνους ὀκτώ. Ἐπειδὴ δὲ ἠγάπα τὴν μοναχικὴν πολιτείαν, ὅχι μόνον αὐτὸς ἐπέθνα τὴν ζωὴν του μὲ παρθενίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν σύζυγον του ἔπεισε νὰ παρθελεύῃ καὶ ἐκείνη, καὶ μ' ὅτι ὁ πενθερὸς του τὸν ἠνάγκαζε νὰ πράττῃ τὰ τοῦ γάμου ἴδια. Ἀλλὰ καὶ Λέων ὁ δυσεβὴς καὶ εἰκονομάχος βασιλεὺς, συμφωνήσας μὲ τὸν πενθερόν του, ἠμπόδιζεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν σκοπὸν τῆς παρθενίας. Ὅθεν ἔστειλεν αὐτὸν ἔξω εἰς ἓνα φρούριον τῆς Κυζίκου, τὸ ὁποῖον τότε ἐκτίζετο, διὰ νὰ συμβοηθῇ καὶ αὐτός, καὶ μεταβὰς ἐκεῖ, ἐτελείωσε τὴν προσταγὴν τοῦ βασιλέως μὲ ἰδικὰ του ἔξοδα.

Ὅταν δὲ ἔωθασεν ὁ Ἅγιος εἰς τὸν εἰκοστὸν πρῶτον χρόνον τῆς ἡλικίας του, τότε καὶ ὁ θηριώνυμος βασιλεὺς ὁμοῦ καὶ ὁ πενθερὸς του ἀπέθανον, καὶ οὕτως ἔμεινεν ὁ νέος ἐλεύθερος. Ἀλλὰ καὶ ἡ οἰκουμένη ἔγινεν ἐλευθέρη, διότι ἐβασίλευσεν ἡ Βασίλισσα Εἰρήνη μετὰ Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ της ἐν ἔτει 780 ἐπειδὴ τὰ πράγματα ἠκολούθησαν καθὼς ὁ Ὅσιος ἤθελε· ἐμοίρασεν εἰς πτωχοὺς τὰ υπάρχοντά του, καὶ τοὺς δούλους του ἐλευθέρωσεν. Εἰς δὲ τὴν τιμὴν αὐτοῦ σύζυγον ἔδωκε χρήματα πολλὰ καὶ ἐκούρευεν αὐτὴν καλογραῖαν εἰς ἓνα Μοναστήριον τῆς νήσου τοῦ Πρίγγικος, μετονομάσας αὐτὴν Εἰρήνην ἀντὶ Μεγαλοῦς. Καὶ λοιπὸν ἀφοῦ ἔμεινε ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε φροντίδα καὶ ταραχῇ, ἀφιέρωσεν ὅλως διόλου τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸν Κύριον, καὶ μεταβὰς εἰς τὸ βουνὸν τῆς Σιγριανῆς ἐκεῖ ἔγινε Μοναχὸς εἰς ἓνα Μοναστήριον Πολύχον (ἢ πολυχρόνιον) ὀνομαζόμενον, καὶ κλείσας τὸν

ἑαυτὸν του μέσα εἰς κελλίον κατεγίνετο εἰς τὸ ἐργάζεσθαι τῆς καλλιγραφίας, καὶ μὲ τὸν κόπον τῶν ἰδίων χειρῶν του, ὅχι μόνον αὐτὸς ἐπορίζετο τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους μετέδιδε τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Μετὰ δὲ ἔξ χρόνων ἀναχωρήσας ἀπὸ τὸ Μοναστήριον ἐκεῖνο, ἐπῆγεν εἰς τὸ νησί τὸ ὀνομαζόμενον Καλῶνυμος, τὸ ὁποῖον κοινῶς λέγεται Καλόλιμνος, καὶ ὑπόκειται εἰς τὸν Νικομηδείας, εἰς τοῦτο δὲ κτίσας μεγάλον Μοναστήριον, πάλιν ἐγύριεν εἰς τὸ βουνὸν τῆς Σιγριανῆς. Ἐπειτα κατὰ τὸν πεντηκοστὸν χρόνον τῆς ἡλικίας του, ἠσθένησεν εἰς τοὺς νεφροὺς, καὶ εἰς τὸ οὐροδόχον ἀγγεῖον, ἡ ὁποία ἀσθενεία ὀνομάζεται κοινότερον φιάγγος, ὅθεν ἐκ τούτου ἔγινεν ὁ ἀοίδιμος πάντοτε κληήρης. Μετὰ ταῦτα ἐβασίλευσε Λέων ὁ Ἀρμένιος· ὁ εἰκονομάχος, ἐν ἔτει 812 ὁ ὁποῖος ἐφρόντισε νὰ γυρίσῃ τὸν Ἅγιον τοῦτον εἰς τὴν πλάνην τῆς εἰκονομαχίας. Τότε λοιπὸν οὗτος δὲν ἐφάνη μικρόψυχος καὶ δειλός, καὶ μ' ὅλον ὅτι ἦτο ὡς ἐκ τῆς σωματικῆς ἀσθενείας ἀκίνητος, ἀλλὰ ἐδυναμώθη ἀπὸ τὴν προθυμίαν τῆς ψυχῆς, καὶ ἀπὸ τῶν ζήλων τῆς ὀρθοδοξίας. Ὅταν δὲ ὁ Τύραννος ἐπρόσταξε τὸν Ἅγιον διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς αὐτόν, ἐλθέ, λέγων, ἵνα εὐχηθῇς ὑπὲρ ἐμοῦ, ἐπειδὴ πρόκειται νὰ ὑπάγω εἰς πόλεμον κατὰ τῶν Βουλγάρων.

Τότε ὁ Ἅγιος, ἐπειδὴ ἦτο ἀκίνητος, ὡς εἴπομεν μετέβη μὲ τὸ ἄμαξι εἰς τὸ καῖκι, καὶ οὕτως ἐπῆγε εἰς τὴν Βασιλεύσαν, τὸ δὲ ἄσχημον πρόσωπον τοῦ Βασιλέως δὲν εἶδεν, Ὁ δὲ Βασιλεὺς παρήγγειλεν εἰς αὐτόν, λέγων. Ἐὰν συγκατανεύσῃς εἰς τὴν παράκλησίν μου, καὶ πεισθῇς εἰς τὰ λόγια μου, γνώριζε, ὅτι θέλω προξενήσῃ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ εἰς ἐσένα καὶ εἰς τὸ Μοναστήριόν σου· εἶδὲ μὴ λάβῃς ὑπ' ὄψει σου ὅτι ἔχω νὰ σὲ κρεμάσω εἰς ξύλον, καὶ μὲ τὸ ἰδικόν σου παράδειγμα θέλω φέρεῖ καὶ τοὺς λοιποὺς εἰς φόβον, ὅπου δὲν πείθονται. Τότε ὁ Ἅγιος ζήλου πεισθεὶς, τὰς δωρεάς σου τοῦ ἀπήντησε, καὶ τοὺς θησαυροὺς σου, μὴ δώσῃς εἰς ἐμέ· τὸ δὲ ξύλον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχεις νὰ μὲ κρεμάσῃς, ἢ καὶ τὸ πῦρ, ἐτοίμασον σήμερον, διότι ταῦτα ἐπιθυμῶ διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ μου ἀγάπην. Ταῦτα ἀκούσας ὁ δυσεβὴς Βασιλεὺς, παρέδωκε τὸν Ἅγιον εἰς τὸν Πατριάρχην Ἰωάννην τὸν Μάντιν, ὅστις ἐκαυχᾶτο εἰς τοὺς λόγους καὶ τὴν σοφίαν, καὶ ἦτο πλήρης ἀπὸ τὴν πλάνην τῶν εἰκονομάχων, διότι ἐνόμισεν ὁ ἀνόητος τύραννος, ὅτι ἐκεῖνος ἔχει νὰ διαστρέψῃ τὸν Ἅγιον μὲ τοὺς λόγους του. Φερθεὶς λοιπὸν ὁ ἅγιος εἰς τὸ Μοναστήριον Σεργίου καὶ Βάχχου, τὸ ὁποῖον ἦτο κοντὰ εἰς τὸ βασιλικὸν παλάτιον, καὶ ἐλθὼν εἰς φιλονικίαν μὲ τὸν Πατριάρχην Ἰωάννην περὶ τῶν Ἁγίων Εἰκόνων, ἐνίκησεν αὐτόν καὶ κατεβρόντισε, μὲ τὴν δύναμιν τῆς σοφίας του· δαίξας δέ, καὶ ὅτι εἶναι ἀμετάθετος εἰς τὸ ὀρθὸν τῆς πίστεως φρόνημα, ἀπέστειλε ἐντροπισσόμενον εἰς τὸν τύραννον, τὸν ψευδοπατριάρχην, ὁ ὁποῖος ἀντὶ νὰ ἀποκτήσῃ δόξαν καὶ ὑπόληψιν ρητορὸς καὶ σοφοῦ, ἀπέκτησε μᾶλλον ὑπόληψιν βαρβάρου καὶ ἀγραμμάτου, καὶ πρὸς τὸν Βασιλέα εἶπεν. Εὐκολώτερον, Βασιλεῦ, ἢμπορεῖ τις νὰ ἀπαλίνῃ τὸν σίδηρον, παρὰ νὰ μεταβάλλῃ τὸν ἄνδρα τοῦτον.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ τύραννος, φέρεῖ τὸν Ἅγιον εἰς τοὺς

βασιλικά σπήτια, τὰ ὀνομαζόμενα τοῦ Ἐλευθερίου, καὶ κλείει αὐτὸν μέσα εἰς ἓνα σπήτι σκοτεινότατον· ἔπειτα ἐκτάττησε φύλακας, διὰ νὰ μὴν ἀφήσουν τινα νὰ τὸν ὑπηρτίσῃ. Εἰς τὸν τοιαῦτον λοιπὸν ἐγκλεισμὸν διαπεράσας ὁ Ἅγιος δύο χρόνους, καὶ ὑπομείνας γενναίως κάθε βλάβην καὶ στενοχωρίαν, ἐντροπίασε καὶ εἰς τοῦτο τὸν τύραννον, ἐπειδὴ δὲ κατ' ἐκάστην ἡμέραν, ἠναγκαζέτο μὲν ὁ Ἅγιος νὰ πεισθῇ εἰς τὴν κακοδοξίαν τοῦ τυράννου, δὲν ἐπεΐθετο δέ· διὰ τοῦτο ἐξορίζετο εἰς τὴν νῆσον Σαμοθράκην, ἡ ὁποία εἶναι πλησίον τῆς νήσου Θάσου. Ἡ ἐξορία δὲ αὕτη γρηγορώτερον ἐπροξένησε τὸν θάνατον εἰς τὸν Ἅγιον· διότι εἰκοσιτρεῖς μόνον ἡμέρας μετὰ τὴν ἐξορίαν ἔζησεν ὁ Ἅγιος εἰς τὴν νῆσον ταύτην καὶ οὕτω παραδοὺς τὴν ψυχὴν του ὁσίως καὶ ἡσυχαστικῶς εἰς χεῖρας Θεοῦ, ἔλαβε τὸν τῆς ὁμολογίας στέφανον. Ἀφίνω δὲ νὰ λέγω ἀπὸ πόσας εὐλογίας ἐγένευσεν τὴν Σαμοθράκην ὁ Ἅγιος μετὰ θάνατον, καὶ πόσας ἔλαβον οἱ ἐν τῇ Σαμοθράκῃ ἀσθενεῖς ἀπὸ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τῷ ὑπ' αὐτοῦ συσταθέν κατὰ τὸν Σιγριανόν.

ΔΕΥΤΕΡΑ 13 ΜΑΡΤΙΟΥ.—*Ἡ ἀνοικομηθὴ τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικηφόρου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.*

Ἀφ' οὗ καθηρέθη ἀπὸ τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως ὁ ψευδοπατριάρχης, μᾶλλον δὲ Μαντιάρχης Ἰωάννης ὁ παράνομος, ἀνεβίβάσθη εἰς τὸν θρόνον αὐτῆς ὁ ἀγιώτατος Πατριάρχης Μεθόδιος ἐν ἔτει 843, ὁ ὁποῖος μαζὶ μετὰ τὰ ἄλλα αὐτοῦ κατορθώματα, κατωρθώσε καὶ τοῦτο. εἶπε τὰ λόγια ταῦτα εἰς τοὺς Βασιλεῖς Μιχαὴλ καὶ Θεοδώραν τὴν μητέρα του. Δὲν εἶναι δίκαιον νὰ με φερθῇ μέσα εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν τὸ τίμιον καὶ Ἱερὸν Λείψανον τοῦ αἰθεσίμου καὶ πανοσίου ἐν Πατριάρχαις Νικηφόρου ὁ ὁποῖος διὰ τὴν Ὁρθόδοξον καὶ ἀμώμητον πίστιν, ἐξωρίσθη ἀπὸ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ ἐτελείωσε τὴν ζωὴν του εἰς τὴν ἐξορίαν. Εἰς ταῦτα λοιπὸν τὰ λόγια πεισθέντες οἱ ἀνωτέρω Βασιλεῖς, εὐθὺς ἀπέστειλαν ἀνθρώπους διὰ νὰ φέρωσι τὸ Λείψανον τοῦ Ἁγίου. Μαζὶ δὲ με αὐτοὺς ἐπῆγε καὶ ὁ ἴδιος Πατριάρχης Μεθόδιος, σὺν αὐτῷ δὲ ἐμῆγαν καὶ Ἱερεῖς καὶ Μοναχοί. Εὐρόντες δὲ τὸ τίμιον τοῦ Ἁγίου Λείψανον ὅλως διόλου ἀφθαρτον καὶ ὁλόκληρον διαφυλαχθὲν, εἰς διάστημα χρόνων δεκαεννέα, ἔβαλαν αὐτὸ μέσα εἰς τὸ Βασιλικὸν πλοῖον καὶ τὸ ἔφερον εἰς Κωνσταντινουπόλιν με λαμπάδας καὶ πνευματικούς. Ὅταν δὲ τὸ πλοῖον ἐπέρνα τὸ πέραμα τῆς ἀκροπόλεως, τότε ὁ Βασιλεὺς καὶ ὅλη ἡ Σύγκλητος βαστάζοντες λαμπάδας εἰς τὰς χεῖρας, προϋπάρχοντες τὸ Ἅγιον λείψανον καὶ ἡσυχάζοντες.

Εἶτα σηκώσαντες αὐτὸ ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους των, ἀπέθεντο εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν. Ἐκεῖ δὲ ποιήσαντες ἀγρυπνίαν, τῷ πρωτῷ ἐπῆραν πάλιν αὐτὸ εἰς τοὺς ὤμους των καὶ τὸ ἔφερον εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων τῶν μεγάλων, κατὰ τὴν τρισκαιδεκάτην ταύτην τοῦ παρόντος μηνός, κατὰ τὴν ὁποίαν ταύτην τὴν ἡμέραν ἐπῆγε καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις τοῖς ἀνωτέρω Ἀγίοις Ἀποστόλοις τοῖς μεγάλοις.

ΤΡΙΤΗ 14 ΜΑΡΤΙΟΥ.—*Μνήμη τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Βενεδίκτου.*

Ὁ ὅτις ὁ Ὁσίος Βενέδικτος (τὸ ὁποῖον ὄνομα εἶναι Λατινικόν, καὶ ἐρμηνεύεται ἑλληνιστί, εὐλογημένος) ἦτον ἀπὸ τῆς Νουρσίαν πόλιν, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἰταλίαν, υἱὸς γονέων εὐσεβῶν καὶ πλουσίων. Ἀφῆσας δὲ

τὴν πατρίδα του, καὶ τοὺς γονεῖς του, ὅταν ἦτο εἰς πολὺ μικρὰν ἡλικίαν, ἐπῆγεν εἰς ἓνα ἔρημον τόπον μαζὶ μετὰ τὸν παιδαγωγόν του. Ἐκεῖ λοιπὸν φιλιώσας τὸν ἑαυτὸν του μετὰ τὸν Θεὸν διὰ μέσου τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀσκήσεως, ἐπλουτίσθη παρ' αὐτοῦ μετὰ δύναμιν θαυμάτων καὶ ἱαμάτων· καὶ τὰ μὲν ἄλλα θαυμάσια, ὅπου ἐποίησε, κατὰ πλάτος διηγείται ὁ Βίος καὶ ἡ ἱστορία αὐτοῦ. Νεκροὺς γὰρ ἀνάστηγε, καὶ τὰ μέλλοντα ἐπρόλεγε, καὶ διελέγετο διὰ τὰ μακρὰν ὄντα πράγματα, ὥσάν νὰ ἦσαν παρόντα. Ἐκεῖνο δὲ μόνον πρέπει νὰ εἰπωμεν ἔδῳ ὡς ἀναγκαῖον, ὅτι ὅταν ὁ Ὁσίος οὗτος ἐμελλε νὰ ὑπάγῃ πρὸς Κύριον, ἐπρόλαβε καὶ παρηγγεῖλε, τόσον εἰς τοὺς μαθητὰς ποὺ εὐρίσκοντο ἐκεῖ κοντὰ του, ὅσον καὶ εἰς τοὺς μακρὰν καθημένους, ὅτι ἔχει νὰ τελευτήσῃ, καὶ ὅτι ἔχει νὰ γίνῃ ἓνα σημεῖον, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου θέλουν γνωρίσει ὅλοι, ὅτι θὰ χωρίζεται ἀπὸ τὸ σῶμα.

Προτίτερα λοιπὸν ἀπὸ ἑξ ἡμέρας τῆς ὁσίας αὐτοῦ κοιμήσεως, ἐπρόσταξε νὰ ἀνοιχθῇ ὁ τάφος του καὶ νὰ εἶναι ἔτοιμος, καὶ εὐθὺς ἐκρατήθη ἀπὸ μίαν θέρμην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κατεξηράνθη τὸ σῶμα του εἰς ἡμέρας ἑξ. Κατὰ δὲ τὴν ἕκτην ἡμέραν, ἐπρόσταξε τοὺς μαθητὰς του νὰ σηκώσουν αὐτὸν, καὶ νὰ τὸν ὑπάγουν εἰς τὴν μικρὰν Ἐκκλησίαν ποῦ εἶχαν. Πηγαίνοντας δὲ ἐκεῖ, ἐκοινωνήσε τὰ ἄχραντα Μυστήρια, στεκόμενος ἀνάμεσα εἰς τοὺς μαθητὰς του. Ὑπὸ τούτων λοιπὸν βασταζόμενος καὶ στηριζόμενος, ἐσήκωσε τὰς χεῖρας του εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ ἔτοι ἄνω βλέπων καὶ προσευχόμενος, παρέδωκε τὴν Ἁγίαν ψυχὴν του εἰς χεῖρας Θεοῦ. Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ὥραν ἐφάνη μία τοιαύτη ὄρασις εἰς δύο ἀδελφούς, εἰς ἓνα μὲν, ἡσυχάζοντα ἐν τῷ κελλίῳ του εἰς τὸν ἄλλον δὲ κατοικοῦντα μακρόθεν. Ἦτοι εἶδον αὐτοὶ οἱ δύο, καὶ ἰδοὺ ἐφαίνεται μία ὁδὸς θαυμαστὴ ἀπὸ τὸ κελλίον τοῦ Ὁσίου Βενεδίκτου, ἕως τοῦ Οὐρανοῦ κατὰ τὰς ἀνατολὰς στρωμένη ὅλη ἀπὸ λαμπρὰ καὶ τίμια καὶ μεταξωτὰ ἱμάτια. Εἰς τὴν ὁδὸν δὲ ἐκείνην ἴσαντο ἄνδρες τινες θαυμαστοὶ εἰς τὸ εἶδος καὶ ἐξάισιοι, κρατῶντες λαμπάδας εἰς τὰς χεῖρας των, οἵτινες βαστάζοντες τὸν Ὁσίον, κατὰ τάξιν ἀνέβαινον εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐνας δὲ ἄλλος λευκοφόρος καὶ φωτιφόρος, παρεστὼς κοντὰ εἰς τὸν Ὁσίον, ἠρώτα τοὺς βλέποντας τὴν ὁπτασίαν ταύτην Ὁσίους, ἂν γνωρίζουν τίνας εἶναι ἡ θαυμαστὴ ἐκείνη ὁδὸς, τὴν ὁποίαν βλέπουν καὶ θαυμάζουν· οἱ δὲ Ὁσίοι εἶπον, ὅτι δὲν ὀξεύρουν. Τότε φανεῖς ἐκείνος εἶπεν εἰς αὐτοὺς, αὕτη εἶναι ἡ ὁδὸς διὰ μέσου τῆς ὁποίας ὁ ἀγαπητὸς τοῦ Θεοῦ Βενέδικτος, ἀναβαίνει εἰς τὸν Οὐρανόν. Ἐλθόντες λοιπὸν εἰς τὸν ἑαυτὸν τους οἱ Ὁσίοι, ἐκατάλαβαν ὅτι ἀπῆλθεν ὁ Ἅγιος, καθὼς εἶδον αὐτὸν τελειούμενον. Ἐφανέσθω δὲ ἡ ὁπτασία αὕτη, τὴν λαμπρότητα καὶ δορυφορίαν, ὅπου ἡξιώθη ὁ Ἅγιος, ὅταν ἐμελλε νὰ ἐκδηλώσῃ πρὸς Κύριον.

ΑΠΟ ΟΣΑ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΩ
ΕΙΣ ΤΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

—Ὁ Ὁσίος Λάζαρος ἦτο ζωγράφος. Περὶ τούτου γράφεται εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Ἀγίας καὶ Οἰκουμένης ἐβδόμης Συνόδου, ὅτι ἰστόρησεν εἰς τὸν τοῖχον τὰς εἰκόνας τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων· μία δὲ γυνὴ ἔχουσα στεφάνους εἰς τὴν κοιλίαν, ἔβυσεν ἀπὸ τὸν τοῖχον, καὶ πούσα με νερόν, ἱατρεύθη ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν.

—Ὁ Ἅγιος Γεννάδιος ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως οὐδένα χειροτόνει, ἐὰν πρότερον δὲν ἤξευρεν ἀπὸ στήθους τὸ Ψαλτήριον.

—Ὁ Χριστὸς πρὶν γεννηθῇ ἔστειλε Ἄγγελον εἰς τὴν γῆν ἐφόνευσε ὅλους τοὺς ἀρσενοκαίτας, καὶ μετὰ ἐγεννήθη.

—Ἐνας ζωγράφος ἐτόλμησε νὰ ζωγραφίσῃ τὸν Χριστὸν ὥσάν τὸ Δία, ἀλλ' ὅμως ἡ χεὶρ του ἐξηράνθη.

—Ὁ Ἠγούμενος τῆς Μονῆς Σεργίου καὶ Βάχχου ὀνόματι Οὐρβίλ, ἐξήκοντα ἔτη δὲν ἔφαγε φαγητὸν μαγειρευμένον, οὔτε ἐπλαγίασεν εἰς κλίνην, οὔτε ἐκάθισεν.

ΤΕΤΑΡΤΗ 15 ΜΑΡΤΙΟΥ.— Μνήμη τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Ἀγαπίου καὶ τῶ σὺν αὐτῷ Μαρτύρων, Πλησίου, Ρωμύλου, Τιμόλαου, Ἀλεξάνδρου, δύο καὶ δύο Διονυσίων.

Ἁγ. Ἀλέξανδρος Ἱερομάρτυς

σαρείας, καὶ ὁμολόγησαν τὸν ἑαυτὸν τοὺς Χριστιανούς. Ὁ δὲ Ἱγμὼν μὴ δυνήθεις νὰ μαλακώσῃ τὴν γνώμην τους, καὶ νὰ χωρίσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, οὕτε μὲ φόβου, οὕτε μὲ κολακείας, ἐπρόσταξε καὶ ἀπέκοψαν τὰς κεφαλὰς των, καὶ οὕτως ἔλαβον οἱ μακάριοι τοὺς Στεφάνους τοῦ Μαρτυρίου.

ΠΕΜΤΗ 16 ΜΑΡΤΙΟΥ.— Μνήμη τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Σαββίνου τοῦ Αἰγυπτίου.

Οὗτος ἐκατατάγετο ἀπὸ τὴν πόλιν Ἐρμούπολιν, τὴν εὐρισκομένην εἰς τὸ Μησίρι, κατὰ τοὺς χρόνους Διοκλητιανοῦ τοῦ Βασιλέως, ἐν ᾧ οὐκ ὀφείδεται, κρυπτόμενος δὲ μαζὶ μὲ ἄλλους Χριστιανούς, ἔξω τῆς πόλεως, μέσα εἰς ἕνα σπύτιον μικρόν, ἐζητεῖτο ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρας. Ἐνὰ μὲν, διὰ τὴν εἶχον αὐτὸν οἱ Χριστιανοὶ εἰς μεγάλην τιμὴν καὶ ὑπόληψιν, καὶ ἄλλο δέ, διὰ τὴν αὐτὸς ἦτο ἀπὸ πρῶτον γένος, καὶ τρίτον διὰ τὴν ὑπερεῖχε τοὺς ἄλλους κατὰ τὸν ζῆλον τῆς πίστεως. Φερθεὶς λοιπὸν πρὸς τὸν Ἱγμὼν τῆς πόλεως Ἀριανόν, καὶ ὁμολογήσας τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, ἐκρεμάσθη, καὶ τόσον πολὺ ἐξεσχίσθη ὁ αἰσθητός, ὥστε ὁποῦ, ἔρρευσαν εἰς τὴν γῆν ὕλαι αἱ σάρκες του. Ἐπειτα ἔκασαν αὐτὸν μὲ ἀνναμμένης λαμπάδας. Ὑστερον δέ, δέσαντες αὐτὸν μὲ πέτραν, ἔρριψαν εἰς τὸν ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον Σκάμανδρον, καὶ ἔτσι ἔλαβεν ὁ μακάριος τοῦ Μαρτυρίου τὸν Στέφανον.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17 ΜΑΡΤΙΟΥ.— Μνήμη τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀλεξίου τοῦ Ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.

Οὗτος ἦτο ἀπὸ τὴν Παλαιὰν Ρώμην, υἱὸς μονογενῆς γονέων ευγενῶν καὶ πλουσίων, πατὴρ μὲν, Εὐθη-

μανοῦ Πατρικίου, μητὴρ δὲ Ἀγλαΐδος, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου ἐν ᾧ τῇ 380 γενομένου δὲ τοῦ γάμου αὐτοῦ, καὶ τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου ἐτοιμασθέντος, εἰς τὸν καιρὸν, ποῦ ἔπρεπε νὰ κοι-

μηθῇ μετὰ τῆς νύμφης, τότε ὁ Ἅγιος ἔδωκεν ἕνα δακτυλίδιον εἰς αὐτὴν καὶ εὐχηθεὶς αὐτὴν ἀνεχώρησε κρυφίως ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατρὸς του, καὶ καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἐδεσσαν. Ἐκεῖ δὲ διέμενεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δέκαοκτὼ χρόνους, ἐνδεδυμένος μὲ πενιχρὰ καὶ μπαλωμένα φορέματα, καὶ τρεφόμενος μὲ τὴν βοήθειαν καὶ τὸ ἔλεος τῶν Χριστιανῶν.

Ἀναχωρῶν δὲ ἀπὸ ἐκεῖ (ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κρύπτεται πάντοτε ἡ ἀρετὴ του, καὶ διότι συνέτρεχον συχνάκις πολ- λάκις πολλοὶ εἰς αὐτόν, καὶ ἐνώχλουν τὴν ἡσυχίαν του) ἀναχωρῶν λέγω ἀπὸ ἐκεῖ, ἐπεθύμει νὰ ὑπάγῃ εἰς Τίροδν τῆς Κιλικίας διὰ νὰ παραμείνῃ ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἁγ. Ἀλέξιος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ Δὲν ἐπέτυχεν ὅμως τοῦ ποθομένου, ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος ἦτο ἐναντίος καὶ παρασύρθη τὸ πλοῖον εἰς ἄλλο μέρος. Ὅθεν ἐγύρισε πάλιν εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἔλθων εἰς τὸ σπίτι τοῦ πατρὸς του ἀγνώριστος, ἐκάθισεν πλησίον τῆς θύρας καὶ ἐκεῖ διεπέρασε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του, περιγεγόμενος ἀπὸ τοὺς ἰδίους του δούλους, ἐμπαιζόμενος, καὶ τόσα πάσχων ὅσα εἶναι ἐπόμενον νὰ πάσῃ ἕνας ἄνθρωπος ξένος, ποῦ δὲν ἔχει καμμίαν παροησίαν, ἀπὸ ἀνθρώπων τρυφηλοῦς καὶ ἀτάκτους.

Ὅταν δὲ ἔφθασε τὸ τέλος τῆς ἐξήτης χαριῶν καὶ ἔγραψεν εἰς αὐτό, ποῖος εἶναι, καὶ ἀπὸ ποίου γονεὺς ἐγεννήθη. Τοῦτο δὲ ἐβάσταξεν ἐπάνω καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του ὁ Ἅγιος, ἕως οὔτου ὁ Βασιλεὺς Ὀνώριος θεοφέν ἀποκαλυφθεὶς τὰ περὶ αὐτοῦ, ἐπῆγεν εἰς τὸ τίμιον αὐτοῦ, Λείψανον, καὶ πολλὰ παρακάλεσας τὸν Ἅγιον καὶ ἀποθανόντα, ἐπῆρε τὸ χαρίδιον, τὸ ὁποῖον ἀναγνώσθην εἰς ἐπήκοον πάντων, ἔκαμεν ὅλους τοὺς ἀκούσαντας νὰ ἐκπλαγούν. Τὸ δὲ Ἅγιον αὐτοῦ Λείψανον ἐνταφιάσθη ἐντίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἀποστόλου καὶ κορυφαίου Πέτρου, ἀταβύζει πάντοτε μῦθα εὐδῶδη, καὶ ἱατρείας διαφόρων ἀσθενειῶν εἰς ἐκείνους, ποῦ πλησιάζουν αὐτῷ μετὰ πίστεως, (τὸν κατὰ πλάτος Βίον αὐτοῦ ὅσα εἰς τὸ Ἐκλόγιον). Τὸν δὲ ἑλληνικὸν Βίον αὐτοῦ στήνγραφεν ὁ Μεταφραστής, «οὐ ἡ ἀρχή». Μνήμη δικαίων (σώζεται τῷ τῶν Ἰβήρων Μονῇ καὶ ἐν ἄλλαις), ἐν δὲ τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ σώζονται δύο Βίοι αὐτοῦ, ὧν τοῦ ἐνός μὲν ἐστὶ αὕτη «Ἐδεῖ μὲν ὁ Ἱερώτατε, τοῦ δὲ ἐτέρου αὕτη». Ἐγένετο ἀνὴρ εὐσεβὴς ἐν τῇ Ρώμῃ.

Ἁγ. Ἀλέξιος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Πάπας Ρώμης ὁ Διάλογος ὅπου ἡ Εἰκὼν του εὐρίσκεται ἐν τῇ ἐπικεφαλίδι τῆς 12 Μαρτίου) ἐκαθίσταν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰς Προηγουσμένας Λειτουργίας τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 18 ΜΑΡΤΙΟΥ.—*Μνήμη τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.*

Οὗτος ὁ ἐν Ἀγίοις Πατὴρ ἡμῶν Κύριλλος, ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου υἱοῦ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἐν ἔτει τμ', 340 καὶ ἐπειδὴ ἦτο υἱὸς εὐσεβῶν καὶ ὁρθοδόξων γονέων· διὰ τοῦτο ἐκπαιδεύθη παρ' αὐτῶν ἀντεράφῃ μὲ εὐσεβῇ καὶ ὁρθὰ δόγματα. Ἀφ' οὗ δὲ τότε Ἱεροσολύμων ἀπῆλθεν εἰς τὸς αἰωνίους μονάς, ὁ μακάριος οὗτος Κύριλλος ἀνέβη εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων. Ὅθεν ὑπερεμάχει διὰ τὰ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων δόγματα. Τότε ἦτο καὶ ὁ Ἀρειανὸς Ἀκάκιος ὁ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Καισαρείας ἔχων τὸν θρόνον. Ὁ ὁποῖος κοῖτοι ἀπεκηρύχθη καὶ καθηρέθη ἀπὸ τὴν ἐν Σαρδικῇ γενομένην τοπικὴν Σύνοδον, διότι δὲν ἤθελε νὰ ὁμολογήσῃ τὸν Υἱὸν ὁμοούσιον μὲ τὸν Πατέρα· δὲν ἔστρεψε ὅμως τὴν Συνοδικὴν ταύτην καθαιρεῖσιν, ἀλλὰ τυρανικῶς ἔκράτει τὸν θρόνον τῆς Καισαρείας, διότι ἦτο γνῶριμος καὶ φίλος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ φρονούντος ἀπὸ κουφότητος γνώμης τὰ τοῦ Ἀρείου. Ὅθεν λαβὼν οὗτος ἐξουσίαν ἀπὸ τὸν Βασιλέα, κατεβίβασεν ἀπὸ τὸν θρόνον τὸν μακάριον τοῦτον Κύριλλον, καὶ ἐξώρισεν αὐτὸν ἀπὸ τὰ Ἱεροσολύμα.

Ὁ δὲ θεσπέσιος Κύριλλος μεταβὰς εἰς τὴν Ταρσὸν τῆς Κιλικίας, συναναστρέφετο μὲ τὸν ἐκεῖ ὄντα θαυμαστὸν Σιλβανόν. Ἐπειδὴ συνεκροτήθη Σύνοδος εἰς τὴν Σελεύκειαν, καὶ μέλλος αὐτῆς ἦτο ὁ Ἅγιος οὗτος Κύριλλος· διὰ τοῦτο ὁ ῥηθεὶς κακὸδόξος Ἀκάκιος, ἀπεσκήρτισεν ἀπὸ τὴν Σύνοδον, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου διαβάλλων τὸν θεῖον Κύριλλον, ἤναψε τὸν θυμὸν τοῦ Βασιλέως κατὰ τοῦ Ἀγίου, ὅθεν καὶ κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς ἔξοριαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπέθανεν ὁ Κωνσταντίνος, ἔλαβε τὴν Βασιλείαν ὁ παραβάτης Ἰουλιανός, ἐν ἔτει τσα', 361 ὁ ὁποῖος θέλων ν' ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοίαν καὶ ἀγάπην τῶν ἐπισκόπων ἐκείνων, ποῦ εἶχεν ἔξορίσῃ ὁ Κωνσταντίνος, διέταξε νὰ ἐπιστρέψουν ὅλοι οἱ ἐξόριστοι εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν. Ὅθεν μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων καὶ οὗτος ὁ Ἅγιος. Καλῶς λοιπὸν καὶ θεοφιλῶς ποιμένας τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον, καὶ καταλιπὼν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ μνημόσυνον τῶν αὐτοῦ σοφίας, τὰς σωζομένας κατηχήσεις του, ὁμοῦ μὲ ἄλλους λόγους, καὶ ζήσας ὀλίγους χρόνους μετὰ ἐπ' ἀνάνοδόν του, ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ μὲ τέλος μακάριον. Ἦτο δὲ κατὰ τὸν χαρρακτῆρα τοῦ σώματος, μέτριος τὸ μέγεθος, κίτρινος εἰς τὸ χρῶμα, ἔχων μαλλιά εἰς τὴν κεφαλὴν, εἶχε τὴν μύτην κοντὴν τὸ πρόσωπον τετράγωνον, τὰ δὲ ὀφρύδια εὐθέα καὶ τὸ γένειον λευκόν, δασύ, καὶ εἰς δύο χωρισμένον, τὸ δὲ ἥθος του ὁμοίαζε μὲ ἥθος ἀγροίκου ἀνθρώπου καὶ χωρικοῦ.

Η ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΙΚΗ ΜΑΣ ΠΟΙΗΣΕΙ

Ἀκροστιχίς ἐκλήθη ἡ στιχουργικὴ ἐκείνη παιδιά, καθ' ἣν τὰ στοιχεῖα, τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν στίχων ἢ τῶν στροφῶν ποιήματός τινος, ῥίζονται σκοπίμως εἴτε κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν εἴτε πρὸς δήλωσιν ὁνόματος ἢ ῥησεῶς τινος πεζῆς ἢ ἐμμέτρου. Ἡ ἀκροστιχίς εἶναι διττῶς χρήσιμος, διότι ἀπετέλεσε κριτήριον, τοῦτο μὲν τῆς ἀκεραιότητος τοῦ ποιήματος, ἂν τοῦτέστι διὰ τοῦ χρόνου ἢ ἐκ παραδρομῆς ἐξέπεσέ τι ἢ μὴ ἐξ αὐτοῦ, τοῦτο δὲ τῆς γνησιότητος αὐτοῦ, ὡς αἰεὶ διὰ τῆς ἀκροστιχίδος ἐδηλώθη τὸ ὄνομα τοῦ ποιήσαντος. Ἡ ἀκροστιχίς πρωϊμώτατα ἦτο διαδομένη ἐν τῇ ποιήσει τῶν ἀνατολικῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν σημιτι-

κῶν λαῶν. Οὕτως ἐν τῇ Βίβλῳ πολλῶν ψαλμῶν τοῦ Δαυὶδ οἱ στίχοι ἢ αἱ στροφαὶ ἀκολουθοῦν τὴν σειρὰν τῶν στοιχείων τοῦ ἑβραϊκοῦ ἀλφαβήτου· ἐπίσης καὶ οἱ θρηνοὶ τοῦ Ἱερεμίου. Ἀλλ' οὐχὶ ὀλιγώτερον ἐν χρήσει ἦτο καὶ ἐν τῇ πρόσφ δικῇ ποιήσει τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων καὶ λατίνων. Ἡ ἀρχαιότερα δὲ χριστιανικὴ ἀκροστιχίς εἶναι ἡ παρέχουσα τὴν λέξιν ΙΧΘΥΣ, τὴν καθιερωθεῖσαν ὑπὸ τῆς πρώτης ἐκκλησίας διὰ τὴν συμβολικὴν ἔκφρασιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς θείας αὐτοῦ καταγωγῆς καὶ τῆς ἀποστολῆς ὡς Σωτῆρος (Ἰησοῦς, Χριστός, Θεοῦ, Υἱός, Σωτήρ).

Ἡ ἀκροστιχίς ἀπετέλεσε σπουδαῖον συστατικὸν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως, εἰς τε τοὺς κανόνας καὶ τοὺς ὕμνους. Καὶ εἰς μὲν τοὺς κανόνας ἡ ἀκροστιχίς σύγκειται ἐξ ἑνὸς ἢ πλείονων στίχων, εἰς δὲ τοὺς ὕμνους, οὗτινες εἶναι ἀπλούστεροι, ἡ ἀκροστιχίς ἀποτελεῖται ἐκ μικρᾶς πεζῆς εἰδήσεως εἴτε περὶ τοῦ συγγραφέως εἴτε περὶ τοῦ θέματος τοῦ ποιήματος. Ὁ Ἅγιος Νικόδημος παρατηρεῖ σχετικῶς ἐν τῷ Α' τόμῳ, σελ. 2: «Δύω δὲ εἶναι αἷτια, διὰ τὰ ὁποῖα γίνεται ἡ ἀκροστιχίς εἰς τοὺς κανόνας. Ἐν μὲν, διὰ νὰ δείξουν οἱ μελωδοὶ τῶν κανόνων τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν τέχνην των· καθότι ὁ κανὼν ὁ ἔχων ἀκροστιχίδα, αὐτὸς εἶναι ἀξιολογώτερος τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ἀκολούθως περισσότεραν δυσκολίαν προξενεῖ εἰς τὸν μελωδόν, ὅπου τὸν συνθέτει, παρὰ ἐκείνου, ὅπου δὲν ἔχει ἀκροστιχίδα.... καὶ ἄλλο, ἐπειδὴ διὰ τῆς ἀκροστοιχίδος γίνεται ἐυκολομνημόνευτος ὁ κανὼν, Ἀρκεῖ γὰρ εἰς τὸν καθ' ἕνα νὰ ἐνθυμῆται μόνον τὴν ἀκροστοιχίδα τοῦ κανόνος καὶ σὺν τῇ ἀκροστοιχίδι εὐθὺς εὐρίσκει καὶ τὰς ἀρχὰς ἐκάστου τροπαρίου τοῦ κανόνος».

Πρωϊμώτατα ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ποιήσει ἡ κατ' ἀλφαβητικὴν ἀκροστιχίς, λ.χ. ἐν τῷ Παρθενίῳ ποιήματι τοῦ Μεθοδίου, ὅπερ ἀποτελεῖται ἐξ 24 στροφῶν μετὰ τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων Α—Ω. Τὸ Παρθένον τοῦτο, ὑπομνησκον τὰ τοῦ Ἀλημᾶνος, τοῦ Πινδάρου καὶ τῶν ἄλλων ἀρχαίων λυρικῶν, ὑπάρχει παρὰ Christ, Antholog, σελ. 33 καὶ ἄρχεται οὕτω :

Ἀνωθεν, παρθένοι, βοῆς ἐγεροίνεκρος ἤχος
ἦλθεν νομφῶ πασούδι ὑπαντάνει λευκαῖσι τε.
καὶ λαμπάσιν πρὸς ἀντολάς· ἔγρεσθε πρὶν φθάσῃ μολεῖν
εἰσω θυρῶν ἀναξ.

Ἐφ' ὕμνιον :

Ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φασφόρους κρατοῦσα,
νομφῆς ὑπαντάνω σοι.

Βροτῶν πολυστένακτον ἔλθον· ἐκφυγοῦσα καὶ
βίον τρυφῆς, ἔρωτα μαρὸν, σὰς αἰς ὑπ' ἀγκύλας
ζωηφόροις ποθῶ σκέπτεσθαι καὶ ἐλπεῖν τὸ σὸν
κάλλος διηγεκῶς, μάκαρ· κτλ. κτλ.

Ἐπίσης ἀκροστιχίς κατ' ἀλφαβητικὴν ἀπαντᾷ ἐν λαμβικῷ ποιήματι Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, ἐν τῷ κανόνι τῆς ἀκολουθίας τῆς θείας Μεταλήψεως καὶ ἀλλαχοῦ. Ἐνδοξότατον ὅμως τοιοῦτον παράδειγμα παρέχει ἡμῖν ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος, ὁ ψαλλόμενος νῦν κατὰ τὴν Μεγ. Τεσσαρακοστήν. Ἡ ἀλφαβητικὴ ἀκροστιχίς εἶχε σημαντικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ποιήματος, ὁρίζουσα εἰς 24 τὸν ἀριθμὸν τῶν στροφῶν. Ἐνταῦθα δ' ἐσυνήθισαν καὶ ἄνευ τῆς ὑπὸ τῆς ἀκροστιχίδος ἐπιβαλλομένης ἀνάγκης νὰ ἐκτείνουν τὰ τοιαῦτα ποιήματα εἰς 20—30 στροφάς.

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Η "ΜΕΛΙΣΣΑ,"

ΟΔΟΣ ΣΕΚΡΑΤΟΥΣ 48

ΑΘΗΝΑΙ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Χάριν τῶν εὐσεβῶν ἀναγνωστῶν μας δημοσιεύομεν, τὰ ὑπὸ τὴν ἄνω ἐπιγραφὴν δημοσιευθέντα ἄρθρα, ὑπὸ τῆς ἐγκρίτου ἐφημερίδος «Σκρίπ», δι' ὧν φανεροῦται ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια, περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐπεβλήθη ἡ ταρασσούσα τὴν Ἐκκλησίαν, ἀντικανονικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀντορθοδόξου Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου.

Α'.

Τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὸ «Σκρίπ» τῆς 1 Μαρτίου μακρὸν ἄρθρον «Φιλαλήθους» περὶ τῆς ἀληθείας δῆθεν διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου ἐζήτησε νὰ συσκοτίσῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων καὶ προαστίσῃ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ἀθωότερον περιστερεῖς εἰς τὸ ζήτημα τῆς καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐφαρμογῆς τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ προσεπάθησε νὰ πείσῃ, ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἦτο κατὰ φύσιν καὶ ἐπιβεβλημένη, διότι κατὰ τὸν «Φιλαλήθην» (:) τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον εἶχε σφάλμα (!) ἕνεκα τοῦ ὁποίου αἱ ἡμερομηνίαι ἀπεμακρύνθησαν 13 ἡμέρας ἀπὸ τῶν πραγματικῶν. Ἐπρεπε λοιπὸν—λέγει— νὰ γείνῃ διόρθωσις καὶ ἐγένετο διόρθωσις κατὰ τὸν ἀπλούστερον τρόπον, ὅπως δηλαδὴ—λέγει—γίνεται διόρθωσις τοῦ ὡρολογίου ὅταν συμβῇ νὰ σφάλῃ.

Τὴν γνώμην καὶ παρομοίωσιν ταύτην ἄλλοτε ἐξέφερον αὐτὸς οὗτος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐν συνεντεύξει τοῦ πρὸς τὸν Τύπον. Κατ' αὐτὸν ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ δι' αὐτῆς ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλάδος ἔκαμεν ἁπλῶς ἔργον ὡρολογιοποιῶν. Ἐπῆγαινεν ὅπισθεν τὸ ὡρολόγιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἔβαλεν ἔμπροσθεν! Τίποτε ἄλλο.

Εἰς τὰ πολὺ ἀφελῇ καὶ ἥκιστα θεολογικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἐπιχειρήματα τοῦ «φιλαλήθους» ἔχομεν καθήκον νὰ ἀπαντήσωμεν ἐπίσης διὰ μακρῶν. Ἀπαντῶντες δὲ εἰς τὸν «φιλαλήθην» ἀπαντῶμεν συγχρόνως εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, τοῦ ὁποίου ὁ «φιλαλήθης» φαίνεται διερχομένην τὰς ἀντιλήψεις.

Δύο εἶνε κυρίως τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα γεννῶνται ἐκ τοῦ πραξικοπήματος τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου.

Α'.) Ποῖος εἶχε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς μεταβολῆς ταύτης; Ποῖος ἐπρωτοστάτησε διὰ μίαν μεταβολὴν ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος τόσων αἰώνων; Ὑπῆρξαν δὲ σοβαροὶ λόγοι ἐπιβάλλοντες τοιαύτην αὐτόκληση ἀνατροπὴν Ἐκκλησιαστικὴν; καὶ

Β'.) Τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς τοιαύτης μεταβολῆς εἶνε ἀσήμαντα καὶ μὴ σοβαρὰ ἢ μήπως εἶνε ὀλέθρια διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν θρησκευτικὴν τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν;

Ἐάν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐξηναγκάσθῃ εἰς τὴν τοιαύτην μεταβολὴν καὶ ὑπέκνυσεν εἰς ἀνωτέραν βίαν ἀσφαλῶς ἡ εὐθύνη τῆς Ι. Μητροπόλεως Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἢ καὶ τῆς Ἱεραρχίας εἶνε ἐλαχίστη. Ἀλλὰ τότε εἶχε καὶ ἔχει καθήκον ἢ τε Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ ἢ Ι. Σύνοδος ἢ καὶ ἡ Ἱεραρχία ἅμα ὡς ἦρθη ἢ ἐπ' αὐτῆς βία καὶ ὁ ἐξηναγκασμὸς νὰ σπεύσῃ νὰ ἀποκαταστήσῃ, ὅτι ἀνέτρεψεν ἄκουσα. Ἐάν ὅμως ἀνεῖν τινὸς βίας ἢ πίεσεως εἰσηγήθῃ αὐτὴ τὴν μεταβολὴν καὶ μάλιστα ἀνεῖν ἀπαρατήτου ἀνάγκης, ἡ εὐθύνη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἢ καὶ τῆς Ἱεραρχίας—ἐφ' ὅσον ἦτο ἐλευθέρη—εἶνε βαρυτάτη καὶ κολοσιαιά.

Ἐάν ἄφ' ἑτέρου τὰ ἀποτελέσματα τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου εἶνε ἀσήμαντα καὶ μηδαμινὰ ἀπὸ ἀπόψεως πίστεως, θρησκείας καὶ ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ἐάν οὐδαμοῦ προσκόπη καὶ οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ συνέπειαν ἢ μεταβολὴ αὕτη, ἡ εὐθύνη τῶν σχόντων τὴν πρωτοβουλίαν αὐτῆς θὰ εἶνε ἐλαφροτέρα.

Ἀμφότερα τὰ ζητήματα ταῦτα πρέπει νὰ ἀναλύσωμεν.

Δὲν θὰ ἐξετάσωμεν πῶς μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ Πλαστήρα καὶ μετὰ τὴν Ἐπαναστατικὴν δικαίᾳ μεταβολὴν τοῦ Μητροπολιτικοῦ θρόνου Ἀθηνῶν καὶ τὴν εἰς αὐτὸν ἀνάγκησιν τοῦ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἀνεγέρθη ὁλη ἡ κρατοῦσα Ἐκκλησιαστικὴ τάξις καὶ συνεκλήθη ἐπαναστατικὴ δικαίᾳ ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλάδος. Θὰ ἐξετάσωμεν σήμερον μόνον τὰ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

Τὴν 18 Ἀπριλίου 1923 εἶχε συνέλθει ἡ Ἱεραρχία. Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1923 ὁ Πλαστήρας εἶχεν εἰσαγάγει τὸ νέον πολιτικὸν ἡμερολόγιον. Εἶχε δὲ ἀρχίσει νὰ γίνεταί λόγος περὶ συγκλήσεως ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ περιφώνου «Πανορθοδόξου Συνεδρίου» τὸ ὁποῖον ὡς θέμα συζητήσεως κύριον εἶχε τὸ ζήτημα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου.

Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 18 Ἀπριλίου ἐκλήθη εἰς τὴν Ἱεραρχίαν πρωτοβουλία τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ὁ ἀστρονόμος κ. Αἰγινήτης ἵνα ἀναπτύξῃ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως τὰ κατὰ τὸ ἡμερολόγιον. Ὡς ἐάν τὸ ζήτημα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἦτο ζήτημα ἀστρονομικὸν καὶ ὡς ἐάν διὰ τὴν μεταβολὴν αὐτοῦ δὲν ἀπαιτεῖτο καμμία ἄλλη γνώσις, ἢ μόνον ἡ ἀστρονομική.

Πλὴν τῆς προσκλήσεως τοῦ κ. Αἰγινήτου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν εἶχε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ συντάξῃ μακρὸν ὑπόμνημα ἀναπτύσσων τὸ ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου καὶ καταλήγων εἰς τὸ ὅτι παρίσταται ἀνάγκη συμφωνίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον.

Ἐξηναγκάσθη παρὰ τινος ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν νὰ εἰσηγηθῇ τὴν μεταβολὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου εἰς τὴν Ἱεραρχίαν; Ἀναμφιβόλως οὐχί. Ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ εἶχε τὴν σοφὴν αὐτὴν ἐμπνευσιν. Τὴν προσέθεσεν ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας δὲν γνωρίζομεν. Ἀνεκοίνωσεν ἄραγε ὅτι ἡ Ἐπανάστασις εἶχε τοιαύτην ἀξίωσιν; Δὲν τὸ πιστεύομεν. Ἀς ὁμιλήσωμεν περὶ τούτου οἱ συγκληθέντες Ἱεράρχαι. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι ἡ Ἱεραρχία δὲν ἀπεδέχθη ἀμέσως ὅπως γείνῃ ἡ μεταβολὴ ὑπὸ μόνης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐδέχθη μόνον ὅπως ἐφαρμοσθῇ τὸ νέον ἡμερολόγιον καὶ ἐν Ἐκκλησίᾳ ἀφοῦ προηγουμένως συμφωνήσῃ πρὸς τοῖς τόσον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὅσον καὶ αἱ λοιπαὶ ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι. Καὶ ἀπεφάσισεν ἡ Ἱεραρχία ὅπως τὴν γνώμην αὐτῆς ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου διαβιβάζῃ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ εἰς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας εἴτε διὰ ἀντιπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποστελλομένου ἵνα παρακαθήσῃ εἰς τὸ ἐν Κων. πόλει συγκληθησόμενον Πανορθόδοξον Συνέδριον εἴτε διὰ «γραμμάτων». Ἡ ὁριστικὴ λοιπὸν ἀπόφασις τῆς

Ἱεραρχίας περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Ἡμερολογίου καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐξηγητήθη ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πανορθοδόξου Συνεδρίου.

Ἀφήνομεν τὸ ζήτημα ἂν ἔπρεπεν ἡ Ἑλλάς νὰ συμμετάσχη εἰς ἓν Συνέδριον τοιοῦτον μὴ ἔχον καμμίαν κανονικὴν ἀρμοδιότητα, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν συμμετέσχον ὅλαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καὶ εἰς τὸ ὁποῖον οὐδεὶς τὴν ὑποχρέου νὰ συνέλθῃ. Τόσῳ μᾶλλον ὅσον ὁ θρόνος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐκλονίζετο τότε ἢ μᾶλλον ἐκλονίζετο αὐτὸς ὁ θεσμὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐπομένως τοῦτο δὲν εἶχεν οὔτε τὴν ἐλευθερίαν πνευματικῆς δράσεως, οὔτε τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὸ κῆρος νὰ πρωτοστατήσῃ δι' ἓν τόσο μὲγα. Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα καὶ δὲν ὤφειλεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ βιασθῇ πρὸς λύσιν ἐνὸς ζητήματος διὰ τὸ ὁποῖον ἐχρειάζετο ὅλη ἡ ἐλευθερία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Τὸ ἀνομον ὅμως τοῦτο Συνέδριον ἐγένετο καὶ εἰς αὐτὸ ἀντιπροσωπεύθη καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δι' ὠρισμένου ἀντιπροσώπου τῆς.

Καὶ ἰδοὺ κατ' αὐτὴν τὴν πρώτην συνεδρίασιν τοῦ Πανορθοδόξου Συνεδρίου ἐν Κων/πόλει τί εἶπεν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος: Ὑπέβαλε τὴν ἐξῆς Συνοδικὴν τῆς ἀπόφασιν:

«Ἡ Σύνοδος τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποφασίζει: Ἀποδέχεται τὸ συμπέρασμα τοῦ ὑπομνήματος τοῦ μακαριωτάτου Προέδρου Αὐτῆς, καθ' ὃ εἰς τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον προστίθενται 13 ἡμέραι, χωρὶς νὰ μεταβληθῇ ἀπολύτως τὸ Πασχάλιον. Ἐάν ὅμως συμβῇ ὥστε τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πανορθόδοξον Συνέδριον λάβῃ ἀπόφασιν περὶ ἄλλοις λύσεως διὰ τὸν ἑορτοισμὸν τοῦ Πάσχα, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀποδέχεται αὐτήν.

Οὐδεμία ἀντίρρησης ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλλάδος. Οὐδεμία ἀντίθετος γνώμη ἀνεπτύχθη ὑπ' αὐτοῦ. Ἀμεσος ἀποδοχὴ πάσης μεταβολῆς καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Πασχαλίου!!

Διότι ἐκτὸς τῆς ἀνω ἀποφάσεως ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπέβαλε καὶ ἔκθεσιν ἐν τῇ ᾗ ποιεῖ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐλέγετο:

«Ἐρώτησις Γ'.—Εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταρρυθμισθῇ καὶ τὸ Πασχάλιον ἢ ἄρκει μόνον ἡ προσαρμογὴ τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν πρὸς τὰς ἀντιστοιχοῦς ἡμερομηνίας τοῦ Ἡολιτικοῦ Ἡμερολογίου;

Ἀπάντησις.—Μετὰ τὴν ἀποδοχὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ νέου Ἡμερολογίου, διὰ τὰς ἀνάγκας τὰς θρωπικὰς ἢ προσαρμογὴ πρὸς αὐτὸ καὶ ὃ ἑταχέως καὶ τοῦ Ἡερολογίου ἀποδοκίμει ἀεσπόμενος. Ἄλλος λόγος ἐπὶ πλέον πρὸς ἄμεσον προσαρμογὴν καὶ τοῦ Πασχαλίου εἶνε ἡ μεγάλῃ ἡθικῇ σημασίᾳ καὶ ἐντύπωσιν, ἣν θὰ παραγάγῃ εἰς ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἢ διὰ τῆς **ΑΒΙΑΣΤΟΤ** πρωτοβουλίας ταύτης προσέγγισης τῶν δύο Χριστιανικῶν κόσμων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἐν τῷ ἑορτασμῷ τῶν μεγάλων Χριστιανικῶν ἑορτῶν».

Εἶνε κατάφωρος ἡ πρωτοβουλία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀλλὰ καὶ ἡ βία αὐτῆς νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐκκλησιαστικὴ μεταβολή. Εἶνε κατάφωτος καὶ ὁ πόθος αὐτῆς νὰ πρωτοστατήσῃ καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν ἀκόμη τοῦ Πασχαλίου ἵνα προσγγίσῃ πρὸς τὴν Δύσιν ἢ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία!!

Ἀλλ' ἔτι ἴδωμεν εἰ ἐπόμενον ἄρθρον ποῖαν ἀπάντησιν εἰς ταῦτα ἴδωκεν αὐτὸς ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης!

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

Ὅλαι αὐταὶ αἱ κυριακαὶ συγκροτοῦσι πανηγύρεις τῆς ὀρθοδοξίας, διότι κατ' αὐτὰς ἐορτάζεται ἡ μνήμη Συνόδων μεγάλων θεοπνεύστων, καταδικαζουσῶν τὰς μεγάλας αἱρέσεις καὶ λοιπὸν ἡ πασῶν ἐπικρατεστέρα, ἡ πρώτη κυριακὴ τῶν νηστειῶν πρέπει ν' ἀριθμηθῇ κατ' ἀκρίβειαν ΕΚΤΗ μεταξὺ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ, ἀλλὰ τετάρτη κατὰ τὸν ἐν χρήσει Συναξαριστὴν, τὸν ὑπὸ Νικοδήμου, δυστυχῶς, ἀνασκολοπισθέντα. Τὴν καθιέρωσιν τῆς κυριακῆς ταύτης καλὸν νὰ ἐξετάσωμεν, κατὰ τὰ γραφόμενα τῶν βυζαντινῶν χρονογράφων

Ὅσοι ἔγραψαν ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας συγγράμματα, μεγάλα ἢ μικρά, ἡ ἱστορίας τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους, ἡμέτεροι καὶ ξένοι, τάττουσι τὸν πρῶτον πανηγυρισμὸν τοῦ θριάμβου τῆς ὀρθοδοξίας τῇ 19 φεβρουαρίου 842, διότι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ πρώτη κυριακὴ τῶν νηστειῶν ἔπρεπε νὰ συμπέσῃ τῇ 19 τοῦ μηνὸς τούτου, διότι τὸ πάσχα συνέπιπτε τῇ 2 ἀπριλίου, καθὼς θὰ ἐορτασθῇ, κατὰ τὸν πασχάλιον κανόνα τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' Συνόδου, καὶ ἐφέτος. Ἀλλ' εἰς τὸ τέλος τοῦ «Βυζαντινοῦ Ἑορτολογίου» μου (ἐν προσθήκαις), περὶ τῆς μνήμης τῆς μακαρίας βασιλίδος Θεοδώρας, συμπληρῶν τὰ ἐν τῇ 11 φεβρουαρίου γραφέντα, ἐτόλμησα νὰ παρατηρήσω μήπως σφάλμα τι γίνηται ὡς πρὸς τὸ πάσχα, ἀφοῦ καὶ ἄλλοτε ἐγένοντο «διαστροφή τοῦ ἁγίου πάσχα» καὶ «πλάνη τῆς πασχαλίας». Ἐν τούτῳ δὲ συμφωνοῦμεν —πρὸ τριάκοντα ἐτῶν— κατὰ φιλικὰς συνεντεύξεις μετὰ τοῦ ἀειμνήστου κληρικοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης Louis Petit (κατόπιν ἀρχιεπισκόπου τῶν ἐν Ἀθήναις δυτικῶν), ὅτι ἡ κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας ἐορτάσθη οὐχὶ κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἱστοριογράφων ὀριζομένην ἡμέραν, ἢ τοιαύτη γνώμη μου κρύπτεται εἰς τὴν ἐν τέλει τοῦ «Βυζαντινοῦ Ἑορτολογίου» μου σημείωσιν περὶ τῆς ἁγίας Θεοδώρας τῆς τοῦ Θεοφίλου. Ἀγνοῶ που ἔγραψεν ὁ πολυμαθέστατος ἐκεῖνος ἀνὴρ περὶ τοῦ κατὰ πρῶτον ἑορτασμοῦ τῆς μεγάλης ταύτης θρησκευτικῆς πανηγύρεως, τὴν ὁποῖαν ἡμποροῦμεν καὶ νὰ διεξαγάγωμεν ἐν οἰαδήποτε τῶν μετὰ τὸ Πάσχα κυριακῶν τῶν μέχρι τῆς πέμπτης τῆς Ἀναλήψεως. Σκέψις δ' ἐν καιρῷ πρόχειρος ἡνάγκασέ με νὰ μεταπεισθῶ περὶ τῆς 19 φεβρουαρίου ὡς ἡμέρας τοῦ πρώτου πανηγυρισμοῦ τῆς ὀρθοδοξίας, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν οὐδεμία «διαστροφή τοῦ ἁγίου Πάσχα» ἐγένετο, τὸ δὲ πάσχα ἐπανηγυρίσθη τῇ 2 ἀπριλίου. Διότι, ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Θεοφίλου=30, ἢ 20 ἰανουαρίου 842 μέχρι τῆς 19 φεβρουαρίου, ἐντὸς ἡμερῶν δεκαεννέα —ἢ εἴκοσιν ἐννέα— ἀδύνατον ἦτο νὰ συντελεσθῇ τὸ μέγα γεγονός τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων, κατόπιν ἀντιδράσεως τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων καὶ βεβαίως πολλοῦ μέρους τοῦ στρατοῦ, κατόπιν τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν πολιτικὴν διαθήκην, ὡς ἠθέλομεν εἰπεῖ σήμερον, τοῦ Θεοφίλου, κατόπι

τοῦ κόπου, τὸν ὁποῖον ἐπέβαλλεν ἡ ἐκλογὴ τῶν κληρικῶν τῶν μελλόντων ἵνα λάβωσι μέρος εἰς τὴν ἀναστήλωσιν.

Τὰ πάθη μεταξὺ τῶν εἰκονομάχων καὶ τῶν ὀρθοδόξων διετηροῦντο ἄγρια, καίτοι παρήλθον ἔτη πενήντα καὶ πέντε ἀπὸ τῆς Ζ' οἰκουμένης ἐν Νικαίᾳ Συνόδου μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Θεοφίλου, διότι προστάτης τῆς εἰκονομαχικῆς κακοηθείας ὑπῆρχε, σχεδὸν ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν, τὸ παλάτι. Φαίνεται ὅτι κατευνασμός τις πνευμάτων ἐφάνη ἐπὶ Λέοντος Δ' (775—80) τοῦ ἐκ τῆς χαζάρας, ἀνθρώπου ἀδύνατον ἔχοντος τὸν χαρακτῆρα, δείξαντος χλιαρὰν εὐσέθειαν ἐξ ἀρχῆς, ἐπ' ὀλίγον χρόνον, καθὼς γράφει ὁ Θεοφάνης (τ. Α' σ. 695), φίλον τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν μοναχῶν παριστῶν· «ἔθεν καὶ μητροπολίτας ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἐν τοῖς πρωτίστοις θρόνοις προσέβλετο». Ὁμοφρονῶν δ' ἦτο βεβαίως καὶ ὁ πατριάρχης Νικήτας (766—780) ὁ τοῦ γυναικωνίτου καὶ τοῦ παλατίου κόλαξ, χειροτονήσας τοὺς εἰκονοφίλους, ἐξ ὧν τοσοῦτον εὐρέθη πλήθος ἐν τῇ Ζ' οἰκουμένη Συνόδῳ, διότι βεβαίως ἐχειροτόνησε καὶ ὁ ἱερὸς Ταράσιος τοιοῦτους ἀπὸ τοῦ 785 μέχρι τοῦ 787. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν Σύνοδον, ὅτε ἡλιπίζετο παθῶν ἐξαλειψίς, οἱ εἰκονομάχοι, κατὰ τῶν ὀρθοδόξων φρυάττοντες ὡς σεβομένων εἰδῶλα δῆθεν, παρωνύμουν Παρδὼ καὶ Θυάδα τὴν αὐτοκράτειραν Εἰρήνην, Ταράξιον δὲ τὸν τῆς Συνόδου πρόεδρον, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Γενέσιος (σελ. 13), μεταβάλλοντες οὕτω τὸ ὄνομα αὐτοῦ τραχύτερόν πως, ἐνφ' ἡδῆσαντο ἵνα ἀφήσωσιν ὡς ἔχει, προσθέτοντες ἐν ἑτὶ σ=Ταράσιος. Ἦθελον ὁμῶς, ὡς φαίνεται, ἵνα «κυπᾶ καλλίτερον εἰς τὸ αὐτὶ» ἢ ἀλλοίωσις, καὶ διὰ τοῦτο προετίμησαν τὸ ξ.

Εἰς τὴν ἑξαψιν ἐκείνην τῶν θρησκευτικῶν ἀντεγκλήσεων καὶ ἐρίδων, τὰς ὁποίας ὁ αὐτοκράτωρ Λέων Ε' ὁ Ἀρμένιος ἡδύνατο ἵνα περιορίσῃ, ὁ διαδεχθεὶς τὸν θρόνον ἐκείνου Μιχαὴλ Β' ὁ Τραυλὸς εἰδείξε κατ' ἀρχὰς ἀνοχήν τινα, φανείς δῆθεν μετριώτερος τοῦ Λέοντος Δ'. «Εἰ καὶ κκλοι οἱ παρ' ὑμῖν λόγοι — εἶπεν εἰς τινα σύσκεψιν μετὰ τῶν ὀρθοδόξων — ἀλλ' οὐχὶ καὶ παραδεκτοὶ ἐμοί, οὕτω μέχρι τοῦ νῦν εἰκόνα ἢ σεβασθέντι, ἢ προσκυνήσαντι. Ὡστε ἐμὲ μὲν δίκαιον ἔχειν, ὡς ἂν ποτε ἔχω. Ὑμᾶς δ' ὡσαύτως τοῖς οἰκείοις ἐμμένειν καὶ τὴν σφῶν περιέχειν δόξαν. Οὐδένα γὰρ ὑμῶν τοῦτο πράττειν κωλύσω· πλὴν μὴ ἐν τῇ βασιλευσῇ εἰκόνα τὸ παράπαν ἀναστήλωθαι ὑμᾶς βούλομαι, ἀλλ' ἀπωτάτω, καὶ ἐνθα πη βούλοισθε». Πραγματικῶς ἀνεξέθρησκος ἐφάνη, οὐ θέλων μὲν, ὅσον εἰς αὐτὸν ἀφορᾷ, ἵνα προσκυνῇ τὰς ἁγίας εἰκόνας, οὔτε ἐπιτρέπων ἵνα ἔχωσι τοιαύτας ἐξωγραφημένας εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινοπόλει ναοὺς, ἀλλ' οὗτ' ἐμποδίζων τοὺς ὀρθοδόξους ἀπὸ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ζ' οἰκουμένης Συνόδου. Τὰς ἰδέας ταύτας τὰς φρονίμους διέσωσεν ἕως ἡμῶν Μιχαὴλ μοναχὸς ὁ βιογράφος τοῦ ἱεροῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου (βλ. τῆς Ἑλλην. Πατρολογίας τοῦ Migne τομ. 99 στήλην 221). Καὶ ἐν τούτοις, οἱ προσκυνούντες τὰς ἁγίας εἰκόνας, «σχετικῶς, οὐ λατρευτικῶς», ἐπηρεάζοντο πολὺ καὶ εἰς τοιοῦ-

τον μάλιστα βαθμὸν, ὥστε ἵνα ἐξιστάμεθα σήμερον, ὅσον αὐστηρῶς ἢ ὅσον ἀπαθῶς, ἢ ὅσον μετρίως ἡθέλωμεν κρίνει τὴν κατάστασιν τῆς τότε κοινωνίας, πῶς ἐπιφανεῖς κληρικοὶ, διδάσκαλοι τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συγγνώμης κήρυκες, παρεφέροντο ἐνίοτε διαίως καὶ σκαιῶς, ὁμιλοῦντες καὶ γράφοντες ἐναντίον τῶν ἀρχηγῶν τῆς εἰκονομαχικῆς κακοηθείας.

Δαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν αὐτὸν τὸν ἐν ἁγίοις Στουδίτην, τὸν Θεόδωρον. Μετὰ τὸν ἐν τῇ ἱερῇ θυσιαστηρίῳ φόνον τοῦ Λέοντος Ἀρμενίου, γενομένης, ὡς εἰκάζω, συζητήσεως, ἡ γνώμη τοῦ ἱεροῦ ἀνδρός, ἐπιστήμως ζητηθεῖσα, συνεφώνει τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἐκκλησίας· «καὶ παρῆρσά λελαλήκαμεν τῷ μὲν μακαριωτάτῳ ἡμῶν πατριάρχῃ ὅτι, μαχαίρα ἡ Ἐκκλησία οὐκ ἐκδικεῖ· τοῖς δὲ τὴν σφαγὴν δράσασι βασιλεῦσι, τῷ μὲν πρώτῳ, ὅτι οὐκ ἡρέσθη Θεὸς ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἀναιρέσει· τῷ δὲ δευτέρῳ, ἀπαιτοῦντι τὴν συνηγορίαν τῆς ἀναιρέσεως, ὅτι πρότερον ἡ κεφαλὴ μου αἵρεται ἢ περ συνθέσθαι με τοῦτο». Ταῦτα μὲν ἔγραφε πρὸς Θεόφιλον Ἐφέσου, καλὰ καὶ ἅγια, ἀλλὰ πρὸς τὸν λογοθέτην Ἰωάννην γράφων ἐλησιμόνησεν ἑαυτὸν· εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἀναφερόμενος, δεικνύεται πολὺ βίαιος, οὔτε δέχεται ὅτι ὁ φόνος ἐγένετο εἰς ἅγιον τόπον, «διότι οὐ Θεοῦ ναὸς ἅγιος ὁ βεβηλούμενος ὑπ' αἱρετικῶν, ἀλλ' οἶκος κοινὸς, ὡς φησὶν ὁ μέγας Βασίλειος». Ἀλλ' ἀκούσωμεν τὰ χειρότερα· «Εἰ δὲ καὶ ὡς ἐπὶ ναοῦ λήθης τεθνᾶναι τὸν ἀσεβῆ, ἀρμόσαιε καὶ οὗτος ὁ τρόπος» — (εὐγε!!) — «Ἐδεῖ γὰρ, ἔδει, τὸν κατὰ τῶν ναῶν τοῦ Θεοῦ γενόμενον, ἐν ναφ' ἰδεῖν τὰ κατ' αὐτοῦ γυμνούμενα ξίφη. Ἐδεῖ τὸν τὸ θεῖον θυσιαστήριον ἀφανίσαντα ἐν θυσιαστηρίῳ ἐξαφανισθῆναι» (Ἑλλ. Πατρολ. Migne 99 τόμου στήλῃ 1320 καὶ 1485). Ἐὰν δὲ βλέπωμεν τὸν ἱερὸν Θεόδωρον οὕτω γράφοντα, συμπεραίνομεν τι ἔλελεν ὁ ἀπαίδευτος ὄχλος καὶ τί ἔπρατεν.

Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι πάντες οἱ τοῦ Θεοδώρου μαθηταὶ συνεμερίζοντο τὰς ἰδέας τοῦ διδασκάλου, ὡς ὑπῆρχον ἀφ' ἐτέρου καὶ ἄλλοι συμφρονοῦντες τοῖς περὶ τὸν αὐτοκράτορα Θεόφιλον, θὰ παραδεχθῶμεν ὅτι κατόπι τοῦ θανάτου τοῦ τελευταίου τούτου εἰκονομάχου βασιλέως, τὸ ἔργον τῆς προχείρου ἀναστηλώσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων ἦτο δόξολον. Θὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν κατὰ πρῶτον τοὺς ζήσαντας πλησιέστερον ἐκείνων τῶν χρόνων χρονογράφους. Ἰωσήφ ὁ Γενέσιος (σελ. 71, 73, 78—82) διηγεῖται ὅτι, πρὶν ἀποθάνῃ ὁ Θεόφιλος, ἔχων λόγους ἤδη ἵνα φοβῆται καὶ τὴν ἀναστήλωσιν τῶν εἰκόνων καὶ τὴν παῦσιν τοῦ εἰκονομάχου πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Γραμματικοῦ, ἐξώρκεισε τὴν τε σύζυγον καὶ τὸν λογοθέτην Θεόκτιστον, τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς, μήτε τὰς εἰκόνας ἵνα ἀναστηλώσῃσι, μήτε τὸν πατριάρχην ἵνα παύσῃσιν, εἰς δὲ τοὺς προκρίτους καὶ λογάδας τῆς αὐτοκρατορίας συνέστησε τὴν τε σύζυγον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μιχαὴλ, ἐξαέτη παῖδα. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Θεοφίλου, οἱ μετὰ τῆς Θεοδώρας συγκυβερνήται τοῦ κράτους Θεόκτιστος ὁ ἀδελφὸς καὶ Μανουὴλ ὁ πρωτομάχιστος, θεῖος αὐτῆς πρὸς πατρός, συνεφώνουν ὡς πρὸς τὴν ἀναστήλωσιν, ἀλλ' ὁ Μανουὴλ «διὰ μέσου

τινός παρεμπεισόντος διώκλασεν». Ὁ χρονογράφος ἀφί-
νει ἀνεξήγητον αὐτὸ τὸ «μέσον ἐν παρεμπεισόν». Ἀμ-
φέβαλλεν ἄρα γε ἂν ἦναι συμφέρουσα ἡ τήρησις τῆς
πολιτικῆς διαθήκης τοῦ Θεοφίλου; Καὶ διὰ τοῦτο ἡ-
σθάνετο καμπτόμενον ἑαυτόν; Τὸ δὲ «παρεμπεισόν μέ-
σον» ἦν ἡ νόσος αὐτοῦ ἄρα γε;

Προσβληθεὶς ὁ Μανουὴλ ὑπὸ νόσου, σοβαρᾶς ὡς φαί-
νεται, ἤλθεν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου, καὶ διεδόθη εἰς
τὴν πόλιν πᾶσαν ὅτι ἀπέθανε· προσήλθον δὲ μοναχοί
τινες τοῦ Στουδίου «τῷ Θεῷ γνωστοὶ τῷ ὄντι.....ὅπως
ὑμνοὺς ἐπικηδεύουσιν αὐτῷ προσοίωσι». Κατωρθώθη ὅ-
τι ἀναγνωρισθῶσι ὑπὸ τοῦ τὰ λείψια πνέοντος Μανουὴλ,
καὶ μάλιστα ἐγένοντο εἰς αὐτὸν αἰσθητοί, διεβεβαίωσαν
ὅτι θα ἀναβῶσιν, ἐκείνος δ' ἀνανήψας ἡρώτησεν ἂν θὰ
πραγματοποιηθῇ ἡ διαβεβαίωσις τῶν ὁσίων ἐκείνων ἀν-
δρῶν· εἶπον δ' εἰς αὐτόν· «Ἐν ὑποσχέσει τῷ Θεῷ
ἔτι, κατὰ τὴν ἀρχαίαν πίστιν, θὰ ἀνανεώσῃς τὰς εἰ-
κόνας, εὐαγγελιζόμεθα τὴν ζωὴν, καὶ σοὶ βεβαιούμεν
τοῦτο». Κατ' ὀλίγον ἀνέβρωσεν· ὅτε δὲ συνελάλησε μετὰ
τῆς Θεοδώρας περὶ τῆς ἀνανεώσεως τῶν εἰκόνων, ἐβε-
βαίωσεν αὐτὴν ὅτι, καὶ ἡ πατρικία μήτηρ αὐτῆς, καὶ
οἱ πατρίκιοι αὐτῆς ἀδελφοὶ τὴν αὐτὴν ἔχουσι γνώμην
ὑπὲρ ἀνανεώσεως· εὗρισκον δ' αὐτὴν διστάζουσαν, ἥ μὴ
συγκατανεύουσαν, ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν σύζυγον ἀγάπης,
ἠπελλήσεν ὅτι, ἂν μὴ φροντίσῃ ὑπὲρ ἀνανεώσεως «ἄλ-
λως τὰ τῆς βασιλείας διατεθήσεται». Ἐκπλαγείσα,
μᾶλλον δὲ χαρεῖσα ἡ βασιλῆς, διέταξε ἵνα συναθροι-
σθῶσιν οἱ λογάδες τοῦ κράτους καὶ ἵνα συζητήσωσι
«τὰ περὶ ὀρθοδοξίας προβλήματα τε καὶ δόγματα». Συ-
ζητοῦσι καὶ συναποφασίζουσι καὶ περὶ τῆς παύσεως
τοῦ πατριάρχου, καὶ περὶ προσκλήσεως τῶν ἱερωμένων
καὶ μοναχῶν, ὅσοι ἔπρεπε ἵνα λάβωσι μέρος εἰς τὴν
μέλλουσαν ἵνα συνέλθῃ σύνοδον πρὸς ἀναστήλωσιν τῶν
εἰκόνων.

Βοηθῶ τὸν περίεργον ἀναγνώστην εἰς ἀπαρίθμη-
σιν ἡμερῶν. Ὁ πρωτομάγιστρος Μανουὴλ ἦν ἀμφιβέ-
πων εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀνανεώσεως· προσβάλλεται
ὑπὸ νόσου, βεβαίως ὅχι τὴν ἐπιούσαν τῆς κηδείας τοῦ
Θεοφίλου· βαρέως ἀσθενεῖ, καὶ βαδίζει τὴν πρὸς θάνα-
τον. Ἡ νόσος διαρκεῖ βεβαίως ὅχι μίαν ἡμέραν. Ἐμ-
βαίνει, χάρις εἰς τὰς τῶν στουδιστῶν προσευχάς, ὁ
Μανουὴλ εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀναβρώσεως, καὶ ἀνακτᾷ
τὴν υγιείαν καὶ τὴν ζωὴν. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἱστορία πᾶσα
βεβαίως οὔτε εἰς ἑβδομάδα μίαν, οὔτε εἰς ἓνα μῆνα
δυνατὸν ἵνα ἐκτυλιχθῇ. Κατόπι τῆς ἀναβρώσεως ἔρχε-
ται περίοδος συζητήσεων, ἀπαιτοῦσα οὐχὶ μίαν ἡμέραν,
ὅσως οὔτε μίαν ἑβδομάδα. Λέξεσιν ἄλλαις, θυσιάζονται
διὰ πάσας ταύτας τὰς ὑποθέσεις δύο μῆνες, ὡς εἰκάζω,
καὶ παρερχόμεθα τὴν πρώτην κυριακὴν τῆς τεσσαρακο-
στῆς καὶ ταύτην ἑορτάζομεν ὡς κυριακὴν τῶν ἁγίων
προφητῶν Μωϋσέως, Ἀαρὼν, καὶ Σαμουὴλ, οὐχὶ δ' ὡς
κυριακὴν τῆς ὀρθοδοξίας.

Ἐρχεται, κατόπι τούτων, ἄλλη περίοδος τρο-
μερᾶ, ἡ γραφειοκρατικὴ. Γράφονται γράμματα πρὸς
ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡγουμένους, καὶ πρὸς μονα-
χοὺς, ὡς μαρτυρεῖ Γενέσιος αὐτοῦς (σελ. 82) θεοφύ-

ρους ἀνδρας, οὐχὶ εὐκόλως προσκληθέντας, ἀφοῦ, γι-
νώσκομεν ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων, ἐπὶ Μεθοδίου
τοῦ πατριάρχου, τὴν ἐκ μέρους τῶν ὀρθοδόξων ἀσυγ-
κράτητον ὀργὴν καὶ μῆνιν κατὰ κληρικῶν τὰς ἰδέας
τοῦ Θεοφίλου συμμερισθέντων. Ἀποστέλλονται τὰ αὐ-
τοκρατορικὰ γράμματα πρὸς ἐπαρχίας, ἰδίᾳ δὲ πρὸς τὰ
μοναστήρια τοῦ «περιωνύμου ὅρους Ὀλύμπου (τῆς Βι-
θυνίας), Ἄθω τε, καὶ τῆς Ἰδῆς (ὕψηλότερα δηλ. τῆς
Τρωάδος), ἀλλὰ καὶ τοῦ κατὰ Κυμινὰν συμπληρώματος»
—καὶ ἔρχονται οἱ προσκληθέντες «περιφανῶς τὴν ὀρθο-
δοξίαν κηρύττοντες». Ἡ ἀποστολὴ τῶν ἐπιστολῶν καὶ
ἡ τῶν προσκληθέντων ἔλευσις εἰς Κ)πολιν, καὶ σήμε-
ρον ἀπαιτεῖ δέκα ἡμέρας, ἀλλὰ τότε περὶ τὸν ἓνα
μῆνα. Ἀλλὰ διατάττει ἡ καλὴ Θεοδώρα τὰς συζητή-
σεις, ὡς εἶδομεν, ἵνα μὴ κατὰ συναρπαγὴν ληφθῶσιν
αἱ ἀποφάσεις. Προσέξομεν εἰς τὴν ἀφήγησιν τοῦ Γενε-
σίου. «Καὶ ταχέως, μετὰ προσηκούσης τῆς διασκέ-
ψεως, αἶτ εθεῖται εἰκόνες ἀνεμορροῦντο, καὶ τὰ τῆς Ἐκ-
κλησίας πρὸς τὸ ὀρθοτομοῦν μετεκλίνετο, τῶν ἐν αὐτῇ
ἱερέων, πρὸς δὲ καὶ ἀρχιερέων, τῶν μὲν μεταστοι-
χειουμένων τῆς δυσσεβείας, τῶν δὲ ἀνθεστηκότων τῷ
εὐσεβεῖ δόγματι καὶ δικαίως ἐξωθουμένων, καὶ πρό γε
πάντων, Ἰωάννου τοῦ δυσσεβοῦς πατριάρχου τοῦ ἀρχιε-
ρατικοῦ θρόνου καθαιρουμένου». Ταῦτα γίνονται κατὰ
τὰς συζητήσεις τῶν ἐν Κ)πόλει λογάδων, οὓς ἡ Θεο-
δώρα διέταξε ἵνα συνέλθωσι καὶ συσκαφθῶσιν. Ἀλλὰ
πόσον χρόνον ἀπήτησεν ἡ διαλογὴ τῶν χλιαρῶν τῇ
πίστει κληρικῶν, ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν,
ἡ παῦσις καὶ ἡ ἀποπομπὴ τῶν εἰκονομάχων; ἀφοῦ ὁ
πατριάρχης Ἰωάννης οὐδ' αὐτὸς ἀμέσως ἀπεχώρησε
τοῦ θρόνου! Μετὰ δὲ τὴν παῦσιν αὐτοῦ ὁ διάδοχος τοῦ
θρόνου πότε ἐξελέγη;

Καθῆκον πρὸς τὴν ἀναστηλουμένην ἀλήθειαν κρίνω
ἵνα ἐξετάσωμεν καὶ τινὰς ἐτι χρονογράφους ἐκ τῶν
πληροιστέρων πρὸς τὰ ἐρευνώμενα ὑφ' ἡμῶν γεγο-
νότα. Οἱ τὸν χρονογράφον Θεοφάνη συνεχίσαντες θέ-
τουσι, μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ Ἰωάννου καὶ τὴν ἐκλογὴν
τοῦ Μεθοδίου, τὰς διαπραγματεύσεις τῆς Θεοδώρας καὶ
τῶν ἀρχιερέων καὶ τοῦ Μεθοδίου περὶ τῆς συγχωρή-
σεως τῶν κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως ὑπὸ Θεοφίλου πραχ-
θέντων· καὶ ἐφεύσθη μὲν ἡ Θεοδώρα τότε περὶ μετα-
μελείας (δῆθεν) τοῦ Θεοφίλου διὰ τὰς ἀντορθοδόξους
πράξεις αὐτοῦ, πρὸς τοὺς κληρικοὺς ἀποτεινομένη,
ἀλλὰ βλέπουσα τούτους ἐνδοιάζοντας, εἶπε τὴν ἀπει-
λὴν «ὥς εἰ μὴ τοῦτο γένηται, οὐτ' ἐμὲ σχοίητε ἐπακο-
λουθεύσαν ὑμῖν, οὔτε τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσ-
κύνησιν καὶ ἀνάβρῃσιν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν τῆς Ἐκκλη-
σίας ἀνάληψιν». Κατόπι τῆς τοιαύτης ἡ τινος ὁμοίας
ἀπειλῆς, καὶ μετὰ τὴν ψευδῇ βεβαίωσιν τῆς Θεοδώρας
περὶ μεταμελείας, ἐπηκολούθησε λογικωτάτῃ συζήτησις
καὶ διαβεβαίωσις ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν περὶ τῆς ὑπὸ
Θεοῦ συγχωρήσεως τοῦ συζύγου. «Ἐφ' οἷς τὴν Ἐκ-
κλησίαν ἀπολαβόντες, καὶ τῷ ἁγιωτάτῳ Μεθοδίῳ τὴν
τῆς ἀρχιερωσύνης ἀποδεδωκότες τιμὴν τῇ πρώτῃ
τῶν ἁγίων νηστειῶν κυριακῇ, σὺν αὐτῇ τῇ δε-
σποίνῃ, πάννυχον ὕμνωδιαν ἐν τῷ κατὰ τὰς

Βλαχέρνας Ιερῶ τεμένει τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν δεσποίνης καὶ Θεοτόκου τετελενότες, τῇ ἑωθεν, μετὰ λιτῆς, τῷ μεγάλῳ τοῦ Θεοῦ Λόγῳ τεμένει καταλαμβάνουσι» (Continuati σ. 151—4). Συμμεῖν δὲ μάγιστρος τὰ αὐτὰ γράφει: Γεώργιος δ' ὁ μοναχὸς συγκεχυμένα περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μεθοδίου διηγείται (σελ. 811—14), κατώτερος ἀποδεικνυόμενος τοῦ Γενεσίου κατὰ τὴν ἀκρίβειαν. Τώρα πρέπει ν' ἀκούσωμεν καὶ τὸν διακόνισα σχεδὸν ἔτη μετὰ τὰ γεγονότα ἀκμάσαντα Γεώργιον Κεδρηνόν. Κατ' αὐτὸν, ἡ Θεοδώρα, συμφοροῦντα καὶ τὸν Θεόκτιστον ἔχουσα, ἐμελέτα τα κατὰ τὴν εἰκονομαχίαν, «ὑποθήκαις ἀνδρῶν εὐσεβῶν»—πῶς ἀπὸ τοῦ Λέοντος Ε' μέχρι Θεοφίλου διεδόθη τοσοῦτον ἡ αἵρεσις, καὶ πῶς ἔπρεπε νὰ καταλυθῇ. Ὁ ἕτερος συγκυβερνήτης τοῦ κράτους ὁ Μανουὴλ ἐνδοιάζων ἐδείκνυτο, διότι καὶ τὸν πατριάρχην, καὶ πολλοὺς τῶν ἀρχιερέων, καὶ τοὺς περισσοτέρους συγκλητικοὺς ἔβλεπεν εἰκονομάχους· ἀλλ' ἠρθένησε, καὶ «ἀπέγνωστο αὐτῷ ἡ ζωὴ, πάσης ἱατρικῆς τέχνης ἀποκαμύσεως». Μετὰ τὴν, δι' εὐχῶν τῶν στουδιτῶν, ἀνάρρωσιν, ἀνέλαθε, νὰ καταπέσῃ τὴν Θεοδώραν· αὕτη «ἀντέπιπτεν»· ἐκεῖνος ἐνέκειτο, καὶ τέλος ἡ βασιλεὺς ἐπέσθη, ὡς πρὸς τὴν ἀναστήλωσιν τῶν εἰκόνων, ἀλλὰ ἀφοῦ συζητηθῇ ἀπὸ κοινου ἡ ὑπόθεσις, «καὶ εὐθὺς ἀγείρεσθαι ἐν τοῖς σκηνώμασι τοῦ Θεοκτίστου προσέταττε πάντας τοὺς ἐπὶ συνέσει καὶ λόγῳ κεκοσμημένους ἕκ τε τῆς συνόδου καὶ τῆς συγκλήτου, καὶ λόγους κινεῖν καὶ προβάλλεσθαι περὶ ὀρθοδόξιας. Πάντων δὲ συναθροισθέντων, καὶ λόγων πολλῶν βρύντων.....τὸ εὐσεβὲς ὑπερίσχυσε μέρος, καὶ δόγμα γέγονεν ἀναστηλοῦσθαι τὰς εἰκόνας»· καὶ οἱ μὲν τὰς τῆς Ζ' οἰκουμένης ἀποφάσεις σεβόμενοι ὑπερίσχυαν, ἕκ δὲ τῶν τῷ Θεοφίλῳ συμφοροῦντων τινὲς μὲν μεταμεληθέντες προσετέθησαν εἰς τοὺς ὀρθοδόξους, οἱ δὲ ἐμμένοντες εἰς τὴν ἑτεροδιδασκαλίαν κατεδικάσθησαν εἰς ἔξορίαν· «καθηρέθη δὲ καὶ ὁ θυσσεβὴς πατριάρχης». Καθαρεῖται αὐτός· καὶ ἀντεισάγει ἡ Θεοδώρα τὸν ἱερὸν Μεθόδιον—προσέξωμεν εἰς τὰ λόγια τοῦ Κεδρηνοῦ—«πάντων τῶν εὐσεβῶν ἱερέων, λαϊκῶν τε καὶ μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἀσκονμένων, μετὰ πολλῆς τῆς περιχαρείας ἀποδεξαμένων τὴν προβολήν, καὶ ἀθρόον τὴν βασιλίδαν καταλαβόντων, καὶ ὁμοφώνως αἰωνίῳ ἀναθέματι παραδωκότων τὴν αἵρεσιν τῶν εἰκονομάχων». Ταῦτα γράφει τόσον καλῶς ὁ Κεδρηνὸς (τόμου Β' σ. 140—42). Ὁ δὲ ὀλίγα μετὰ τὸν Κεδρηνὸν ἔτη ζήσας Ζωνναρὰς καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ γράφει, δηλῶν ὅτι παρήλθε καιρὸς ἀρκετὸς ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Θεοφίλου μέχρι τῆς ἀπὸ κοινου συζητήσεως, μέχρι τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μεθοδίου, μέχρι τῆς εἰς Κωνσταντινόπολιν ἐλεύσεως τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μοναχῶν, μεθ' ὧν ἀναστηλώθησαν αἱ εἰκόνες. «Καὶ αὐτοῦ (==Μεθοδίου) προσετώτος τοῦ τῶν ὀρθοδόξων πληρώματος, ἡ ζήτησις γέγονε, καὶ ἡ τῶν ἁγίων ἐκτυπωμάτων ἐς τοὺς φανερὰς προσκύνσεις τε καὶ ἀναστήλσεις» (Ζωνναρὰ ἐκδόσ. τοῦ Λουδ. Δινδορφίου τ. τόμου Δ' σ. 2).

Τὰ παρὰ τῷ Regel (εἰς τ' *Analecta Byzantinorussica*, ἐν Πετροπόλει, 1891, σελ. 19—40) κατακείμενα περὶ Θεοφίλου καὶ Θεοδώρας ἱστορήματα παραδίδουσιν ὅτι πρῶτον ἐξελέγη ὁ Μεθόδιος, καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἡ περὶ κυριακῆς τῆς ὀρθοδοξίας ἀποφασίς, ἀποῦ θεόθεν ἐμπνευσθεὶς ὁ μέγας ἐν Ὀλύμπῳ (Βιθυνίᾳ) ἀσκητῆς Ἀρσάκιος, πρὸς τὸν ἐν Ὀλύμπῳ ἀείμνηστον Ἰωαννίκιον φανείς, προσέτρεφεν αὐτὸν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν ἐν τῷ πύργῳ τοῦ ἁγίου Διομήδους Ἡσαΐαν μοναχόν «ὅπως τὰ τῷ Θεῷ φίλα καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀρμόζοντα οἱ ἀμφότεροι σὺν ἐμοὶ τελέσητε». Συνεσκέψαντο λοιπὸν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οἱ τρεῖς ἀσκηταί, καὶ μετέβησαν εἰς Κπολιν οἱ δύο, πλὴν Ἡσαΐου, καὶ συνομιλήσαντες τῷ Μεθοδίῳ καὶ τοῖς παροῦσιν ἀρχιερεῦσι καὶ μοναχοῖς, ἐνέκριναν νὰ παύσῃ πάντας τοὺς ἀνιέρους ὁ Μεθόδιος, ἀλλὰ νὰ προσέλθῃ καὶ εἰς τὴν Θεοδώραν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναστήλωσιν τῶν εἰκόνων. Ἐζήτησεν ἐκεῖνη τότε τὴν τοῦ Θεοφίλου ἀπὸ Θεοῦ συγχώρησιν, ἀλλ' ἀνεδέξατο κ' ἐκεῖνη τὴν ὑποχρέωσιν ἵνα, μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτῆς, καὶ τῶν ὑπηρετριῶν, καὶ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ παλατίου νηστεύσῃ καὶ προσεύχηται ἀπὸ τῆς καθαρὰς δευτέρας μέχρι τῆς κυριακῆς. Ἀλλ' αὐτὸ πάντες ἔπραξαν ἥδη, ἀρχιερεῖς καὶ μονάζοντες. Ἀπὸ τοῦ συναξαρίου μανθάνομεν τοῦτο τὸ λειτουργικόν· «ἐκτοτε σὺν καὶ μέχρι τῆς δευτέρας ἐξετέθησαν αἱ παννυχίαι ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ τῇ πρώτῃ ἑβδομάδι τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς». Καὶ ἀφοῦ ὁ Μεθόδιος ὡς καὶ ἡ φίλανδρος Θεοδώρα ἐβεβαιώθησαν ὅτι συνεχώρησεν ὁ Θεὸς τῷ Θεοφίλῳ τὸ κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἀνόμημα, τότε συνεκάλεσεν ἡ αὐτοκράτειρα κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς καὶ συνετέλεσαν—ὡς ἐν γενικῇ συνελεύσει τῶν τελευταίων αἰώνων—ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ τὴν ἀναστήλωσιν, ἢ «ἀνανέωσιν» τῶν ἁγίων εἰκόνων.

Στίχοι τινὲς εἰσέτι πρέπει νὰ γραφῶσιν ἀναφερόμενοι εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μεθοδίου, ἵνα μὴ νομισθῇ ὅτι καὶ αὕτη ἦν ἔργον εὐκολον. Ὁ τὰς βιογραφίας ἀναγινώσκων Ἰωαννικίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ καὶ Μιχαήλ τοῦ συγκέλλου τοῦ ἱεροσολυμίτου βλέπει πόσοι κατηναλώθησαν ἡμέραι πρὸς εὕρεσιν πατριάρχου, διότι φαίνεται ὅτι προσήνεγκον οἱ περὶ τὴν Θεοδώραν τὸν θρόνον πρότερον εἰς ἐτέρους δόλους ἀνδρας.

(Ἔπεται συνέχεια)

Ὁ Μ. χαρτοφύλαξ
ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΛΕΡΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

“Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ,”

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΔΡΑΧ. 100

» ΕΞΑΜΗΝΟΣ

» 50

» ΤΡΙΜΗΝΟΣ

» 25

Τιμὴ ἐκάστου δραχ. 2